

»SLOVENE« velja

po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:

za celo leto naprej . . . K 240—
za pol leta 120—
za četrt leta 80—
za en mesec 20—
Za izozemstvo celoletno K 480—

Sobotna izdaja:

za celo leto K 40—
za izozemstvo 20—

SLOVENE

Inserati:

Enostopna petstvarica (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po K 8—

poslana itd. . . po K 9—

Pri večjem naročilu popust.

Najmanjši oglas 9/9 mm s 15,

izbaja vsak dan izvzemši

ponedeljka in dneva po praz-

niku ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik SKS

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uradn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herc. 7563.

Albansko vprašanje.

Svetovna vojna balkanskega vprašanja ni rešila. Mirovna konferenca je pač utrdila in določila nekatere izpremembe v državnih mejah, bistva balkanskega vprašanja pa se ni dotaknila in balkanski narodi še danes zastoj kličejo Evropi in njenim državljanom: Balkan Balkancem! ker prej ne bo miru ne na Balkanu in ne v Evropi.

Važen del splošnega balkanskega problema tvori albansko vprašanje. V Albaniji so se križali nekdanji interesi Albancev s srbskimi zahtevami, srbski z avstrijskimi, avstrijski z italijanskimi. Avstrija se je po balkanski vojni ustrašila posledic srbskih zmag in je hotela za vsako ceno odriniti Srbe od morja. Zato se je avstrijska politika postavila na stališče, da Črna gora ne sme dobiti Skadra. Na drugi strani se je bala zopet Italije, da ne zraste vpliv Italije na Balkanu preko Albanije do avstrijske »interesne sfere«. Plod avstrijsko-laškega nasprotstva in avstrijsko-srbskega sovražstva je bila ustanovitev operetne »neodvisne« albanske države s famoznim »mbretom« princem Wiedom na čelu in londonska konferenca je leta 1913. določila novi albanski državi meje, ki so bile za vse sosedne in interesne ne-usahljiv vir večnih bojov, prask in tihe rivalitete. Za Črno goro je bila najbridkejša zguba izpraznitve Skadra in negotovost svobodne plovbe po reki Bojani in ta točka igra tudi v današnjem sporu zaradi Albanije največjo vlogo v jugoslovanski politiki.

Po svetovni vojni so srbske čete po nalogu vrhovne istočne komande zasedle novo demarkacijsko črto med Albanijo in novo kraljevino SHS, ki sega precej daleč preko v Londonu 1. 1913. določenih mej. Ta zasedba naj bi bila provizorična. Albanci in za njihovim hrbtom stoječi Italijani so se pa z bali, da se izpremeni dolgotrajni provizorij v definitivno in so začeli energično politično in vojaško akcijo proti naši državi, da nas potisnejo na stare, nikogar zadovoljujoče meje nazaj.

Po italijanskem nasvetu so ustanovili 'Albanci po smrti Esad paše neko albansko vlado v Tirani. Kako daleč sega območje te vlade, je neznan. To je vlada države brez mej. Kljub svojemu mističnemu obstoju si je znala vlada v Tirani priboriti sprejem v Zvezo narodov in velika pogreška naših diplomatov je bila, da niso znali ali hoteli tega sprejema pravčasno preprečiti. Prepozni protest našega delegata pri Zvezi narodov, g. Spalajkovića, je temu prinesel le oster ukor od strani angleškega zastopnika Balfourja. Danes stoji zadeva tako, da odloča o Albaniji in njenih mejah Zveza narodov.

Kot član Zveze narodov zahteva Albanija meje od 1. 1913. Ako Zveza narodov tej zahtevi ugodi, doživi naša država nov Rapallo, ker izgubi Skader in prosto plovbo po Bojani in s tem velevažen dohod do morja, važen zlasti za srbski del naše države.

Sredstva, katerih se poslužuje tiranska vlada oziroma Italija v dosego svoje-ga namena, da nas odrine od te velevažne točke, so posneta iz starih poglavij balkanske politike: neprestani vpadi preko meje, maščevalni pohodi, medsebojno stalno klanje, tihotapsko prikrito pošiljanje orožja in municije, čemur sledi izdatna častni-karska kampanja po vsi Evropi, polna lažnih zavijanj in obrekovanj.

Belgrajski listi poročajo že vsa leta po vojni več ali manj alarmantne vesti o dogodkih ob albanski meji. Mogoče je, da so te vesti nekoliko pretirane ali pristranske; eno pa moremo le z gotovostjo trditi, da Italija podpira Arnavet z orožjem in da jih vodijo italijanski častniki. Iz tega sledi, da je spor med Albanijo in Jugoslavijo v svojem bistvu le važen del velikega spora med Jugoslavijo in Italijo, in vojni plamen, ki se pojavlja danes v Istri, jutri na Reki in potem pri Skadra, niti vedno ena in ista roka: zemlje in kruha lačni Lah!

Zato je albansko vprašanje tudi naše vprašanje. Mi stojimo s svojimi zahtevami

po Trstu istemu protivniku nasproti kakor doli ob Skadru, Bojani in Debru. V takih vprašanjih smo seveda kljub svoji zahtevi po premembi notranje ureditve države s Srbi in s Hrvati na celi črti solidarni, ker gre za skupno hišo in ne le za eno stanovanje v njej.

Spor zaradi Albanije se je znatno zamo-tal z nastopom angleškega kapitala, ki išče v Albaniji možnost izkoriščanja te de-že in zato zastopa tendenco, da dobi za

izkorišč nja določeno ozemlje kolikor mo-goe veliko površino. Angleški funt je te-žak gospod in uboga laška lira ga gleda precej postrani. To je važno dejstvo. Mogo-če se bo Pašiću, ki potuje te dni tudi zara-di rešitve albanskega vprašanja sam v Pa-riz, le posrečilo iz tega spora odnesti kaj koristi in rešiti, kar se še rešiti da. Eno je pa že danes gotovo: Naj odloči Zveza naro-dov karkoli, končnoveljavna ta rešitev ne bo, dokler ne dobe Balkana Balkanci sami.

Stojan M. Protić v Kruševcu in Nišu.

Belgrad, 30. septembra. (Izv.) O agitacijskem potovanju Stojana M. Protića v Kruševac javljajo, da so vse vesti o demo-kratskih protidemonstracijah izmišljene. Demokrati nimajo v Kruševcu sploh nika-kega somišljenika. Res je, da so se trudili belgrajski demokrati, da preprečijo Protićev sestanek z radikali v Kruševcu s pomočjo policije, toda v tem niso imeli sreče. Dali so sicer nalepiti lepake proti Protiću in poskušali aranžirati demon-stracije proti njemu, toda nihče se demokrat-skim pozivom ni odzval. V Kruševcu je pričakovalo Protića nad 30 najuglednejših predstavnikov radikalne stranke na kolo-dvoru, ki so mu priredili prisrčen spre-jem. Stojan M. Protić je imel nato v naj-večji dvorani v Kruševcu številno obiskano konferenco (shod), na kateri je obširno

razložil svoj delovni program in predvsem zahteval revizijo ustave, da se doseže spo-razum s Hrvati in Slovenci, brez katerega je vsako nadaljnje politično delovanje ne-mogoče. Iz Kruševca se je nato odpeljal Stojan M. Protić v spremstvu dr. Ivanica in več uglednih radikalov v Niš, kjer je bil naravnost triumfalno sprejet. Njegov shod v Nišu je bil sijajno obiskan in političnega uspeha, kakor ga je dosegel Stojan Protić, ni dosegel pred njim še noben politik. To poročilo je točno in resnici odgovarjajoče. Vse demokratske vesti, katere razširja na-sprotno časopisje, so gole izmišlotine.

Zagreb, 30. sept. (Izv.) Te dni pride v Zagreb Stojan M. Protić, kjer bo nadalje-val svoja pogajanja s hrvaškimi političnimi krogi.

Mažarska pobuna.

Rumunija proglasila vojno stanje. — Poslaniška kon-ferenca vstraja na ultimatu. — Italija posreduje.

Po trianonski mirovni pogodbi pripa-de »Burgenland« Nemški Avstriji. Kljub podpisu pogodbe od strani mažarske vla-de in ratifikacije pogodbe v ogrskem pa-rlamentu se danes mažarska vlada protivi izprazniti »Burgenland«. Ogre podpirajo na tajen ačin: angleška visoka aristokrati-ja, angleški finančniki in konservativni francoski krogi zaradi svojih zvez z bivšim cesarjem Karlom, Italija pa zaradi tradi-cionalnega nasprotstva proti Jugoslovonom. Tudi avstrijski monarhistični krogi sto-je na strani Ogrrov. Da bi svoje cilje lažje pri-krila, je ogrska vlada proglasila, da o do-godkih v »Burgenlandu« nič ne ve, mirno pa trpi, da prosluli Friedrich organizira ogrsk etolpe na odpor proti ultimatu an-tante, dočim se Friedrich sam po zadržil ogrske vlade mirno spreha po Pešti. Ka-kor vse kaže, je stvar z Mažarsko resna in treba bo na Karlstično akcijo, ki jo po-dpirajo vplivni angleški in francoski aristo-kratski krogi, obrniti vso pozornost.

Budimpešta, 30. septembra. V budim-peštanski ženski ligi je imel bivši ministr-ski predsednik Stefan Friedrich govor, v katerem je povdarjal, da je deželno-bramb-ni svet v Zapadni Mažarski z drznim de-janjem onemogočil vsako nadaljno mešeta-renje. Kdor bi se drznil stopiti na tla Za-padne Ogrske, bo takoj ustreljen, in naj bo to kdorkoli. Vsakdo naj se pazi priti v na-šo bližino.

Budimpešta, 30. septembra. (Izv.) Ru-munska vlada je ob mažarski meji razgla-sila vojno stanje in ojačila čete. Uvedla se je stroga cenzura. Ves promet preko meje je ustavljen.

Praga, 30. septembra. (Izv.) Deputa-cija Češkoslovaške socialistične stranke se je oglasila pri ministrskemu predsedniku dr. Benešu in ugovarjala proti vsaki obo-roženi akciji v vprašanju Zapadne Ogrske od strani češkoslovaške republike.

Praga, 30. septembra. (Izv.) Iz Lon-dona je došlo poročilo, da je poslaniška konferenca sklenila, da sporoči mažarski vladi, da mora Zapadno Ogrsko v smislu ultimata brezpogojno izprazniti do 4. okt. Ker namerava mažarska vlada vpoklicati nadaljnje letnike v skupnem številu 20 ti-soč mož, je poslaniška konferenca obvesti-

la mažarsko vlado, d atega nikakor ne mo-re dopustiti.

Praga, 30. septembra. (Izv.) Prevrat, ki ga je napravil Stefan Friedrich v Zap. Ogrski, je povzročil spremembo politike češkoslovaške vlade. Vendar pa upajo, da, četudi mažarska vlada ne bo do 4. oktobra ko poteče ultimat entente, mogla izprazni-ti Zapadno Ogrske, bo mogoče obnoviti Benešove akcije.

Bratislava, 30. septembra. (Izv.) »Slo-venska Politika« poroča: Begunci, ki pri-hajajo iz Budimpešte, javljajo, da Mažari v posebnih vlakih pošiljajo vojaštvo v Zap. Ogrsko. Vojakom poveljujejo častniki ma-žarske narodne vojske.

Praga, 30. septembra. (Izv.) Mala en-tenta je preprečena, da je Friedrichov pre-vrat v Zapadni Ogrski delo Karlstov.

Rim, 30. septembra. Agenzia Stefani poroča: Mažarska vlada je poslala itali-janskemu ministru za zunanje posle pred-log, v katerem ga prosi, naj prevzame po-sredovanje med Mažarsko in Avstrijo v svrhu prijateljske rešitve burškega vprašanja. Della Torretta je poleg istočasne izjave, da eventuelno posredovanje na no-ben način ne sme kratiti akcije zaveznikov za zaščito mirovnih pogodb in sklepov ve-leposlaniške konference in z ozirom na to, da temelji predlog na izvedbi trianonske mirovne pogodbe, pritrdil k temu, da se predlog predloži avstrijski vladi, da se ugotovi, če bi se mogla najti trdna pod-stava za pogajanja. Avstrijski zvezni kan-celar je izjavil, da bo z ozirom na zaupa-nje, ki ga ima do italijanskega ministra za zunanje posle resno uvaževal prošnjo in jo stavil nekatere pogoje, katere je potem Della Torretta naznanil mažarski vladi.

Ker je italijanski minister za zunanje po-sle na ta način poznal obe stališči, avstrijsko in mažarsko, in sodil, da se da dose-či sporazum, je o tem obvestil pariški in londonski kabinet, pozivljajoč zaveznike, naj sodelujejo z njim pri hitri in povoljni rešitvi resnega problema. Veleposlaniška konferenca, obveščena o stanju stvari, je vršče se posredovanje ugodno sprejela, pri čemer je obenem naglasila, da posre-dovanje ne ukine Mažarski izročenega ul-timata, čigar rok poteče dne 4. oktobra.

Posvetovanje pri ministru ver.

Zagreb, 30. sept. (Izv.) Kot predstavi-nika jugoslovanskega katoliškega ep'i ko-pata sta obiskala te dni ministra ver. ljub-

Kralj Aleksander se vrne.

Zagreb, 30. sept. »Jutarnji list« poroča iz Belgrada: »Balkan« javlja: Na podlagi privatne vesti je pričakovati, da se kralj Aleksander v kratkem vrne domov. Eden izmed kraljevih zdravnikov je javil svoji družini, naj mu ne pošilja več pism v Pa-riz, ker se namerava kmalu vrniti. To po-meni, da se počuti kralj Aleksander dobro. Njegova želja pa je, da se čimprej vrne v prestolnico. Verjetno je, da odide te dni ministrski predsednik Pašić v Pariz, od-koder se bo vrnil skupno s kraljem.

Protić pride v Zagreb.

Zagreb, 30. sept. »Večer« poroča, da pride Stojan Protić v ponedeljek, dne 3. oktobra v Zagreb.

Kandidata za finančno ministr-stvo.

Belgrad, 30. sept. (Izv.) Kot kandidata za ministrstvo financ se imenujeta Voja Veljković in dr. Voja Marinković.

Proračun ministra za vere.

Belgrad, 30. sept. Na včerajšnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo o proračunu ministrstva za bogočastje, ki je bil končno tudi določen. Proračun je ostal tak, kakor je bil lansko leto.

Sporazum glede Albanije.

Pariz, 30. sept. Ker sta se londonski in rimski kabinet glede na albansko vprašanje sporazumela, je italijanski poslanik v Parizu Bonin sporočil Briandu sklep obeh velesil, nakar je Briand takoj izrazil, da Francija ta sporazum sprejme. Francija je itak od samega začetka podpirala stališče Italije, upirala se je samo Anglija, ki je zdaj popolnoma odnehala, kar se tiče Korice in Argirokstra, katera pripadeta definitivno Albaniji, kar pa se tiče sever-nih meja Albanije nasproti Jugoslaviji, se upa, da Anglija še tekom današnjega dne-va pristane v glavnem na italijansko tezo, to je na meje Albanije iz leta 1913 z neka-terimi izpremembami v korist Jugoslavije, ki zadovoljujejo njeno strateško varnost. Tudi v tem oziru posreduje med Italijo in Anglijo Francija. Sklenjeno je tudi, da An-glija, Francija in Japonska nasveujeta Zvezi narodov, da čuva nad neodvisnostjo in integriteto Albanije, kar pa se tiče oto-ka Saseno, ostane Italiji.

Mažarska nasilstva.

Belgrad, 30. sept. »Tribuna« poroča iz Pečuha: Po vsem reokupiranem ozemlju je postal položaj za naše rojake nevzdrž-ljiv. Vseposod mučijo, preganjajo in ubi-jajo Jugoslovane. Zadnje dni so ubili Jano-ša Gala in nekega Obaćaja iz Istvandije, ki sta bežala v Kaposvár. Govori se tudi, da so ubili lastnika tiskarne v Sarezu, kjer je bila natisnjena proklamacija Baranjske re-publike. Pred par dnevi so ga odpeljali v zapor, kjer so ga mučili. Nato pa je naen-krat izginil. Mažari pritiskajo tudi na žide, katerim izsiljujejo prispevke za bele garde.

Rusija mobilizira proti Rumuniji.

Budimpešta, 30. sept. Iz Revala se po-roča, da je sovjetska vlada sklenila po-zvati vse častnike in podčastnike starega režima do 55. leta, da jih pošlje na rumun-sko in estonsko fronto. Dne 20. septembra so tri divizije zapustile Moskvo, ki jih bo-do preko Odesa poslali na rumun. fronto.

Mir med Nemčijo in Ameriko.

Berlin, 30. sept. Na današnji seji zbor-nice je bila v tretjem čitanju sprejeta mi-rovna pogodba z Ameriko. Komunisti so glasovali proti. Za pogodbo so glasovali tudi nemški nacionalci. Predsednik Leebe je izrazil svoje zadovoljstvo nad tem, da se je pogodba sprejela in svoje veselje nad tem, da so se zopet vzpostavili prijateljski odnošaji z Ameriko, katere je svetovna vojna za nekaj časa prekinila.

Jugoslovanski združni kongres.

Od širše javnosti skoraj popolnoma neopažen se je včeraj in predvčeršnjim odigral v Ljubljani dogodek izredne važnosti za naše gospodarstvo in blagor našega ljudstva. Vršila se je III. glavna skupščina in kongres Glavnega združnega saveza S. H. S. Nad 100 zastopnikov združen iz vse Jugoslavije je prislo v Ljubljano, da poročajo o uspešnem delu v preteklem letu in se pogovorijo o bodočih nalogah, težkočah in nepravilnostih in o sredstvih, ki se naj podvzamejo, da se združna misel čim bolj razširi in utrdi med ljudstvom. Na kongresu so bili zastopani: glavni savez srpskih zemljoradniških združenj v Beogradu; Savez srpskih zemljoradniških združenj v Zagrebu; Savez srpskih zemljoradniških združenj v Sarajevu; Središnji savez hrvatskih seljaških združenj v Zagrebu; Savez hrvatskih seljaških združenj v Sarajevu; Združni savez v Splitu; Hrv.-slavonsko gospodarsko društvo v Zagrebu; Hrv.-slavonsko gospodarsko društvo v Osijeku; Združna zveza v Ljubljani; Zveza slovenskih združenj; Zveza združenj v Celju.

Dne 29. t. m. so se vršila predzborovanja in so se porazdelili referati; 30. t. m. pa se je vršila v Akademskem domu poleg Unione glavna skupščina, ki jo je otvoril točno ob 10. uri dopoldne predsednik »Združne zveze« in Glavnega združnega saveza S. H. S. g. dr. Anton Korošec, ki je v prav lepem nagovoru poudaril važnost združne misli, ki edina more pripomoči k zbolšanju današnjega neugodnega stanja in pozdravil navzoče, pred vsem goste iz Češke: G. inž. F. Klindera, predsednika osrednjega društva gospodarskih enot v Pragi itd., g. dr. Lad. Dvořák, odbornika Slovenske zemljedelske združne komore, prof. Franto Hodlička, podpredsednika kmetijskih združenj v Bratislavi, in dr. F. Bullata, predsednika zveze moravskih in šleskih združenj v Brnu, g. Mihaela Obuljena iz Milana, g. Stiblerja, načelnika min. poljedelstva, g. Rohrmanna, zastopnika pokrajinske vlade, in druge.

Nato so se prečitali brzogovorni pozdravi od Sav. srp. zemljoradniških združenj iz Zagreba, Sarajeva in Dubrovnika ter od kongresa akademskih združenj v Pragi. Nato je g. dr. Klindera v imenu bratskega češkega naroda z iskrenimi besedami pozdravil zborovalce. Za zapisničarje so bili izvoljeni gg. dr. Prohaska in dr. Nikolič, za pregledovalce pa gg. Kralj in Lešić. Glavni tajnik g. dr. Prohaska je podal poročilo o delovanju Saveza v preteklem letu. Iz njegovega poročila je razvidno, da se mora vsled nezaznavanja važnosti pri merodajnih faktorjih naše združništvo boriti z velikimi težkočami. Njegovo poročilo je bilo soglasno in z odobravanjem sprejeto. Istotako tudi poročilo blagajnika g. dr. Nikoliča. Na predlog prof. dr. Glavinica je bil upravni odbor in nadzorovalni odbor soglasno podan absolutorij s pohvalo.

Pri slučajnostih je govoril g. dr. Frankeš, ravnatelj hrv.-slav. gospodarskega društva v Zagrebu, o važnosti železniške zveze z morjem. V vseh državah vidimo, da se največja pozornost obrača ravno primorskim progam. Pri nas se to vprašanje zanemarija. Ozkotirne železnice na morje imajo zvezo samo s premajhnimi pristanišči Metković, Gruz in Zelenika, ki že dosedaj niso mogla obvladati prometa. V Bakru pa se mora blago prevažati z železniške postaje po hudi strmini do pristanišča z vozovi, kar cene blagu silno podraži, pa pridelke, kakor sadje, tudi kvari. Zato predlaga govornik soglasno sprejeto resolucijo, da se zgradi še ozkotirna železnica Bugojna—Sinj ali kaka druga do Splita.

Prof. dr. Rudolf Horvat dodatno predlaga resolucijo, da se že napol dovršena

železniška zveza Gospić—Knin čimprej dogradi, da se tako spoji Hrvatska preko Like z Dalmacijo, in da se zgradi železniška proga od postaje Bakar do Senja, ki bi vezela Bakar, Bakovac, Kraljevo, Cirkvenico, Selce, Novi in Senj, da ne bi bil izvoz iz Slovenije, Hrvatske, Slavonije in Vojvodine toliko odvisen od roškega pristanišča. Resolucija g. ravnatelja Rudolfa Galjeva iz Zagreba, da se združge pri obdavljenju ne smejo smatrati kot kaka spekulativna podjetja, temveč kot obče koristne ustanove in se naj zato minimalno obdavljuje, je bila po debati soglasno sprejeta, kakor tudi resolucija g. dr. Frankeša glede diferenciacije tarifnega sistema za poljedelske produkte, kakor za žito in krmo. Končno je bilo na predlog g. ravnatelja Jurčica iz Osijeka določeno, da se prihodnji kongres vrši v Splitu.

Kongres.

S tem je bil dnevni red glavne skupščine izčrpan in je pričel takoj nato kongres s predavanjem g. Stiblerja o združnem zakonu, ki naj se čimprej uveljavi. Njegov tozadevni načrt je bil končno s precejšnjimi spremembami sprejet in je bila sestavljena tozadevna resolucija.

Predsednik g. dr. Anton Korošec je prekinil ob pol dveh kongres, ki se je popoldne ob tretji uri nadaljeval in sicer z zelo zanimivim in temeljitim predavanjem upravitelja G. Z. S. gosp. Mihajla Avramovića: O zemljoradniškem kreditu. Govornik je v živahnih besedah obrazložil postanek in razvoj kredita in končno prišel k sedanjemu stanju v naši državi. Njegov govor je bil ostra kritika »Uredbe o podeljevanju zemljoradniških kreditov«, ki jo je izdalo ministrstvo poljedelstva z dne 21. marca 1921. Ta uredba, ki je slična onim, ki so jih raznih državah že pred davnimi časi spoznali kot povsem nepopolne in nesposobne, državni naravnost škodljive, bo služila edino vstrankarsko-koruptivne svrhe. Ta uredba ni samo naša nacionalna sramota, temveč tudi sramota za vso državo pred vsem kulturnim svetom.

Za svoje iskrene besede in temeljita izvajanja je žel g. Avramović splošno in dolgotrajno odobravanje.

Predsedstvo je nato prevzel g. Antičević, predsednik združnega saveza v Splitu, ki je dal besedo g. Antonu Kralju, tajniku Združne zveze v Ljubljani. G. Kralj je predaval: O varčevanju malega človeka in o oblikah varčevanja. Zanimivo misel in idejo, ki bi se morala čim bolj razširiti med ljudstvom, je g. predavatelj prav temeljito obdelal in je bila njegova resolucija z odobravanjem sprejeta.

»O kulturi dela« so predavali gg. Avramović, Stjepan Jurčič in Janko Lesničar. Misli, ki so jih gg. predavatelji razvili o večkrat zelo žalostnem stanju našega kmetijskega prebivalstva, so na vse navzoče napravile globok vtis in se je razvila živahna debata, katere so se udeležili gg. dr. Korošec, dr. Frankeš, dr. Predavec in drugi. Tozadevno resolucijo je predlagal g. Janko Lesničar.

Predsednik g. Antičević je končno predložil vse resolucije, ki so bile soglasno sprejete. Zahvalil se je vsem udeležencem in predavateljem in jih v prisrčnih besedah pozval na prihodnji kongres v Split ter ob pol 8. uri zaključil lepo uspešno zborovanje.

Tekom današnjega dne se podajo združenji preko Stražišča in Kroke na Bled, jutri pa je izlet v Maribor in na Falo.

Prepričani smo, da bodo iz naše lepe slovenske domovine odnesli najlepše utise in spomine.

večji vpliv bo imela pri njem. Nadalje so proučili jamstva, ki jih ponuja družba »Omnium Serbe« skupno s pariškimi bankami. Zahtevalo se je, da se morajo državni interesi zavarovati. Dokler bo trajala družba, se bo pospeševal pravilen potek oboroževanja, kakor tudi izdelovanje metalurških predmetov za privatno uporabo v državi in zunaj nje. Posebna pozornost se je posvetila odredbam, ki govorijo o državni kontroli. S socialnega stališča so se pretresali potrebni ukrepi za zavarovanje domače delavne sile, ki bi bila zaposlena v tovarni. Razprava se ni dovedla do nobenega definitivnega sklepa. Odboru ministrov se je naročilo, da skupno z generalnim štabom še enkrat prouči projekt.

Železniška zveza med Rumunijo in Jugoslavijo.

Beograd, 30. sept. Med našo in rumunsko vlado se bodo pričela pogajanja radi gradbe železnice. Ta železnica bi šla iz Bukarešte najprej nekaj časa v zvezi z ru-

munsko železnico, nato na naši kraljevini mimo Brze Palanke, Donjega Milanovca, Kučeva, Požarevca in Smederova v Beograd. Te dni se sestane komisija, ki bo imela nalogo preučevati podrobnosti gradbe te železnice. Komisija bo sestavljena iz naših in rumunskih delegatov.

Gornješlesko vprašanje.

Berlin, 30. sept. »Deutsche Allgem. Zeitung« javlja iz Rima: Tukajšnji listi poročajo iz Zeneve, da se gornješlesko vprašanje reši takoj v soboto po zaključku del skupščine Zveze narodov, in sicer se sprejme angleška teza, ki prisoja Pštino in Rybnik Poljski, a drugo ozemlje prepušča Nemčiji.

Medicinska fakulteta v Ljubljani.

Kakor je znano, obstoji v Ljubljani medicinska fakulteta le s 4 semestri. Kljub vsemu prizadevanju gg. profesorjev in dijaštva, ni dovolila dozaj centralna vlada, da bi se fakulteta razširila in izpopolnila s kliničnimi semestri. Tako je prišli letos nad 50 slušateljev zapustiti fakulteto in se podati deloma v Zagreb, deloma v — inozemstvo.

Z mešanimi občutki spravljamo svoje stvari v potne košare, polni skrbi za bodočnost, trkamo na vrata poverjenišтва za uk in bogočastje za podpore, ki naj bi nam omogočile življenje in studij v tujini. Nehote se nam vrivajo nadležna vprašanja, ki jim zamenjamo točnega odgovora.

Avstrija nam je bila mačeha, odrekala nam je pravico svobodnega kulturnega razmaha, ni nam dala univerze. Za tistega, ki je poznal sistem njenega vladanja, ni bilo to nič posebnega. Ali da naša centralna vlada tako dosledno zanemarija univerzo, posebno medicinsko fakulteto, to da ipak misliti. Gotovi vodilni politiki imajo od zagrizenih strankarskih bojev tako motne oči, da še res ne vidijo eminentno važnih interesov naroda in države. Kulturna zadeva, bodisi še tako umestna, se mora ponizati do strankarske tehtnice in če se ta ne nagne v prilog vladajoči kliki, se mora očrtniti in zavreči. Centralizem in jugoslovanstvo sta po mnenju gotovih krogov, ki hočejo trdnovratno monopolizirati vse jugoslovanstvo, identična. Zdej je centralizem na površju in zdi se nam, da se gospoda v Beogradu boji, da ne bi bila medicinska fakulteta zavod, ki bi vzgajal mesto dobrih zdravnikov zagrizeno separatiste, če ne kaj hujšega. Edino radi tega strahu so našle vse peticije, vse razprave o nujnosti medicinske fakultete v Ljubljani pri centralni vladi gluha ušesa. Zakaj vsi drugi razlogi, ki nam jih je vlada pri vsaki priliki zažrgolela, dani denarja itd., za povprečno pametnega človeka ne drže.

Dve leti smo gledali, kako počasi je raslo iz tal poslopje, ki naj bi bilo naš dom vsaj že za obstoječe 4 semestre. Nobenih ugodnih sapic, nobene rose o pravega časa, zdelo se nam je, kot da boheha stavba na nepoznani bolezn. Pravijo, da je gradbena direkcija tisti črv, ki gloda njene korenine in spet se vprašujemo, kako to, da se niti pokrajinska niti centralna vlada ne zmenita za to sabotažo že potom zakona ustanovljenih 4 semestrov.

Kar nas je bilo starejših, smo mislili, da se bo z ustavitvijo lastne, narodne države zboljšalo gmetno stanje akademika, ali zdi se nam, da smo se motili. Gospod, ki ima besedo pri dijašk. podporah, nam je čisto resno svetoval, da moramo biti idealni in naj le malo postradamo. Če bi želelec, poln idealov, ne bil povsem zadovoljen, naj si pomagamo z instrukcijami kot so si tudi oni! Gospod se na študij medicine razume prav toliko, ko jaz na različne zapletene metode reševanja dijaških prošenj. Sicer pa mora biti to čudovitna kura, vredna zabeležbe, nevredna pa socialno orientiranega inteligenta.

Take in podobne misli smo mislili in odšli bi na druge univerze z žalostjo v srcu, če se nam ne bi po poročilu deputacije, ki jo je sprejel gosp. kraljevi namestnik, ne razjasnili obrzi. Besede so res besede, ali če da besedo gosp. kraljevi namestnik, moč, ki ima tudi srce za dijaštvo, jo moramo upoštevati in se lahko nanjo zanesemo. Objubil je, da se bo toplo zavzel za izpopolnitev medicinske fakultete v Ljubljani, kakor tudi da bo upošteval naše želje pri zidavi instituta in podpor. Visoko in plemenito nalogo si je stavil gosp. kraljevi namestnik. Če bo tudi on prispeval kamen k zgradbi tega, za Slovenijo kakor za celo Jugoslavijo važnega zavoda, naj si bo svest, da si bo s tem postavil spomenik, ki bo stal, ko se bodo že mnogi drugi zrušili v prah.

Dijaštvo je v kritiki ostro, v hvaležnosti pa globoko. To je vedel tudi pokojni dr. Oražen, ki je skoro vse svoje premoženje zapustil medicinski fakulteti. Prepričani smo, da se bo zdej vendar premaknilo to važno vprašanje z mrtve točke in lažje je iti v tujino z zavestjo, da se nismo zaman trudili za dosego tako vzvišenega cilja. Mediceinec.

Bliski.

Goriška okolica, koncem sept. 1921.

Nisem prijatelj žendarmov. Brezdvomno je varnostna straža v vsaki državi potrebna. Toda institucija orožništva, kakor jo poznamo iz bivše Avstrije in kakor se zrcali iz tukajšnjega karabinerstva, ima poleg varnostne službe, še drugi važnejši namen: je eksponent vladujočega režima. Noben svobodoljub, prostomisleč državljani se rad ne brati z ljudmi, ki imajo natančno predpisano idejno maršruto. Za nas, ki nam je bila in je ta maršruta samoposebi nasprotna, so pa hočeš nočeš neprijetni. Vendar pa moram priznati, da sem čutil napram nekdanjim žendarmom več respekta kakor napram sedanjim karabinerjem. Bili so izborni varnostni organi in so znali nekam dostojanstveno uveljaviti svoje stališče. Vslega tega o sedanjih razmerah ne morem trditi.

Tatvine in vlomi so po naših vaseh na dnevnem, oziroma nočnem redu, storilci ostanejo pa trajno neznan. Prišli smo že tako daleč, da ljudje niti ne gredo naznaniti, če so bili okradeni, ker vedo, da ne bo nobenega vspeha. Pred kratkim so prirejali razni temni elementi po tukašnjih bližnjih vaseh pravcate nočne pohode z avtomobili, toda varnostni organi se niso ganili. Noč ima svojo moč!

Pred meseci so okradli cerkev sv. Antona v Gorici. Po več tednih so v Vidmu aretirali tatove in jih zaprli...! Kaj še? Vzeli so jih na protokol in potem — izpuštili.

V vsaki naši vasi je lepo število gostilen. Policijsko uro imamo ob enajstih. Med tem ko se en krčmar natančno drži ure, kajti pri najmanjšem prekrščenju ga doleti kazen, toči njegov sosed lahko cele noči. Zakaj? Vprašajte karabinerje!

V vasi se vrši veselica. Oficijelni vsopred je končan, občinstvo hrumi in pozablja dnevne težave v veseli domači zabavi: tamburaši vdar'ajo, pevci prepevajo pesem za pesmijo. Nastopijo karabinerji in ostro prepovedo petje, ker so se pele prepovedane pesmi. Nastane razburjenje in vpliv karabinerjev se zdi neomajno. V direndaju pa povabi nekdo karabinerje na liter najboljšega in afera je — rešena. In eventuelno so potrebne še dve, tri take »rešitve« predno je večer zaključen.

V Vidmu se vrši te dni velika razstava raznih industrijskih, obrtnih in poljedelskih izdelkov ter drugih proizvodov italijanskega duha. K razstavi so bile povabljene tudi slovenske obrtno-nadaljevalne šole iz novopriklapljenih pokrajin. Ker je bilo to vabilo združeno z nekakim namigom od zgoraj in ker so se naše obrtno-nadalj. šole s svojimi lepimi vspehi hotele nekoliko postaviti pred italijansko javnostjo, so se vabilu polnoštevilno odzvale. Toda človek obrača. Lah obrne! Proizvodov naših slovenskih obrtno-nadaljevalnih šol na razstavi sedaj takorekoč — ni. Samo predmete dveh ali treh šol so v docela skromnem obsegu izobesili, toda še te tako brez vsakega sistema in z očitno malomarnostjo, izdelke vseh ostalih šol, katerih je prav lepo število, so pa skrili v katalogih, mapah in še Bogve kje. Je in ostane: Lah je Lah!

Akad. fer. društvo »Adrija«, oziroma njegov kršč. socialni klub priredi prihodnje tedne v Gorici vrsto javnih predavanj, ki jih bodo imeli naši mladi kulturni delavci. Dne 14. t. m. na dan šeststoletnice Dantejeve smrti so se predavanja začela. Otvoril jih je dr. Res s sijajnim predavanjem posvečenim Dantejevemu spominu. Priznani poznavatelj italijanske literature nam je plastično orisal Dantejevo dobo, ki v mnogočem sliči našim današnjim razrutim razmeram, ter je zlasti opozoril na momente, ki jasno kažejo, da se tudi naš čas hrepeni preobraziti v smislu idej nesmrtnega italijanskega misleca.

Samo da goriški italijanski nestrpnosti ne bodo poplačali eminentno kulturnega dela naših idealnih ljudi enako kot tržaski, ki so par dni po dr. Resovem predavanju o Danteju v Narodnem domu pri Sv. Ivanu istega — zažgali?! Chi vivrà vedrà!

Učiteljski vestnik.

Ali je to nova sapica? Svobodomislenu učitelstvo si že desetletja ubija glavo, kako pridobiti zase ljudstvo. Kaj se ni že vse poizkusilo! Uspehi so pa minimalni in mesto da učitelstvo med ljudstvom na ugledu pridobiva, je ravno narobe. Da je temu poleg cele vrste vzrokov krivo največ to, da se je svobodomislenu učitelstvo popolnoma udnjalo protiljudski meščansko-liberalni stranki in da je strankarstvo zaneslo v šolsko učilnico, tega se je danes začel menda zavedati tudi že »Učiteljski Tovariš«, ki v članku o »Šolskih prireditvah« 29. t. m. piše med drugim: »Globok vzgojni pomen imajo šolske prireditve, ne samo za deco, temveč tudi za ljudstvo. Prireditve s skrbno in diplo-

Ponudba družbe »Omnium Serbe«.

Belgrad, 30. sept. Na snočnji seji ministrskega sveta se je pretresala pogodba naše države, ki naj se sklene z družbo »Omnium Serbe« in sindikatom francoskih bank. Odbor ministrov, ki je to ponudbo na prejšnjih sejah sprejel in zahteval samo gotove izpjembe, je na tej podlagi sestavil načrt pogodbe in poročal ostalim članom vlade o temelju, na katerem se vrše pogajanja za sklep te pogodbe. Člani kabineta in ministrski predsednik Pašić so o tej ponudbi podrobno razpravljali. Oddala so se razna mnenja, vsi člani vlade pa se v glavnem strinjajo v temeljnem načelu, da naj se naša vojska z ozirom na gotovo situacijo na bližnjem vzhodu, kakor tudi v drugi Evropi oboroži čimprej. Ker se oborožitev ne more izvesti v enem letu, stoji člani vlade na stališču, da se mora zgraditi tovarna orožja v državi. Ministrski svet se je tudi strinjal v vprašanju radi soudeležbe države glede kapitala, ker kolikor več kapitala vloži v podjetje, toliko

ma t i č n o izbranim programom nas bodo še najprej in najlažje privedle do smotra. Na ta način se izognemo ljudskemu sovraštvu, kojega bi si nakopali z ustanavljanjem raznih društev, v katerih bi morali s strankarsko barvo na dan in — v boj. Omejimo v takih krajih, kjer so sprejeli lastno svobodo kot pastorko naš delokrog samo na šolo. Delo, ki ga posvetimo mladini, ni nikoli zagrešeno, kot politični delavci pa dostikrat škodujemo, bodisi, ker nas ljudstvo ne razume, ali — ker smo šli predaleč. Ako si osvojimo mladino, bode šlo tudi ljudstvo za nami in naše delo bo mnogo lažje. Bodoimo vzgojitelji poštenih jugoslovanskih značajev in ne vrzimo semena politične strasti v mlada srca in ne izzivajmo ljudstva na boj! Ko človek dorasča, si sam poišče stranko, ki najbolj prija njegovim življenjskim odnošajem. In če bodo pri vseh strankah sami pošteni, narodno-zavedni značaji, kakor smo jih prijateljsko vzgojili v šoli, ni se nam bati nobene protidržavne stranke! To je to, kar mi gg. učiteljem že leta in leta svetujemo: vzgajajte dobre ljudi, poštene značaje in blaga srca, ker politični boj in vzgoja mladega človeka sta dve stvari, ki se med seboj izključujeta. Sicer pa Bog vedi, ali je ta »Tovarišev« članek odkritosrčen ali pa je le maneuver? Zdi se, da so se gospodje sami svoje politike ustrašili in zdaj vsaj na zunaj malo »bremzajo«, ker »Učiteljski Tovariš« je v isti številki poln člankov in notic o znani izjavi SLS!

Politične novice.

+ Nov čin policajdemokracije. Okrajno glavarstvo v Celju je obsodilo g. Antona Zupaniča, kaplana v Grižah, radi prestopka protidržavnega demonstrativnega dejanja po § 1 in 3 naredbe z dne 11. junija 1921, št. 126 Uradnega lista na denarno globo 1000 K in 20 K takse ter 14 dni zapora, v slučaju neizterljivosti pa na 64 dni zapora, ker se je na državni praznik sv. Cirila in Metoda 24. maja po maši odstranil od oltarja, predno se je odpela državna himna. — Znani umotvor gg. Baltiča, Ribnikarja in Ravniharja, Obznana za Slovenijo, je izšla 11. junija, kaplan Zupanič pa je bil po tej obznani kaznovan za dejanje, ki je bilo storjeno 14 dni prej! Nadalje: če se duhovnik odstrani po božji službi od oltarja, še preden je odpeta državna himna, to ni čisto nobenemu nič mar, ker državna himna kakor sploh nobena necerkvena himna ne spada k službi božji. Če ima duhovnik med petjem kake take himne ostati pred oltarjem ali ne, to mu ima predpisati cerkvena oblast, ne pa Baltič ali okrajni glavar celjski. Vlada naj zapoveduje arhijerejem, jerejem, monahom, hieromonahom, protjerejem, kaludjerom in popom, katoliški duhovščini pa v cerkvenih zadevah zapoveduje samo papež rimski in škof. — Končno pa je znano, da je kaplan Zupanič bolehen; sicer pa je lahko sto in sto razlogov zato, če mašnik odide, ne da bi bilo treba to tolmačiti kot protidržavno demonstracijo. Sicer pa nobena država na svetu ne pozna zakona, ki bi kogarkoli silil poslušati državne himne; edinole reakcionarna birokratska Avstrija je to zahtevala od slovenske duhovščine v vojnem času, torej tedaj, ko je slovensko duhovščino preganjala kot protiaustrijski, srbofilni element. Najlepše je pa to, da je bil tudi kaplan Zupanič l. 1914. med tistimi štajerskimi duhovniki, ki jih je avstrijska oblast tako kruto preganjala in da je organist zdaj ob vseh državnih praznikih igral državno himno na račun g. kaplana, ki mu je za to plačeval nagrado iz svojega žepa! — Nič drugega nam ne manjka, nego da je še živ Ivan Cankar, ki bi bil sredi današnjega režima in njegovih tipov ustvaril gotovo svoje največje delo, če bi ga ne — zaprli!

+ Resnica v oči bode. Naš list je za beležil razgovor g. ministra Pucelja z urednikom »Riječ«, ki je gospoda ministra vprašal, ali misli slovenska samostojna kmetska stranka zapustiti demokrate in preiti v tabor radikalov. Nato, smo rekli, je Pucelj odgovoril, da nikakor ne, ker vežejo samostojno z demokrati tesne vezi. Tako smo poročali in nič drugače. Zdaj se pa »Kmetijski list« jezi in pravi, da smo ministrovo izjavo potvorili. Zato priobčuje to izjavo dobesedno: »Ne more biti niti govora o tem, da bi bile te manifestacije (nastop dr. Janiča v St. Vidu in na Bledu) naperjene proti demokratom, s katerimi vzdržujemo prav tesne vezi. Tu gre samo za to, da vse stranke, ki so sedaj v vladi, izstopajo pred javnost v vseh narodnih manifestacijah složno, ker je treba z ustavo pridobljeno stanje vzdržati za vsako ceno. Ponavljam, da mi ne samo da ne moremo ničesar delati proti demokratom, temveč so nam oni v skupnem protiklerikalnem boju zelo potrebni.« — Za božjo voljo, ali ni to ravno isto, kar smo mi povedali pravzaprav še več! Njega vežejo, kakor sam pravi, take tesne vezi z demokrati, da se od njih sploh ne more ločiti, in sicer ga ne vežejo z njimi koristi kmet-skega stanu, ampak boj zoper »klerikalizem!« Od tega bodo kmetske seveda sili.

Slabo Vas zagovarja »Kmetijski list«, go-spod Pucelj!

+ Hribar pri Pribečevju. Kraljevski namestnik za Slovenijo Ivan Hribar je 29. t. m. posetil notranjega ministra, danes pa je bil sprejet v avdienci pri ministrskem predsedniku.

+ Razmejitev med Jugoslavijo in Mažarsko prekinjena. Komisija za razmejitev med Mažarsko in Jugoslavijo je prekinila svoje posle, dokler posebna medzvezniška komisija ne prouči pritožbe Jugoslavije radi pristranosti te komisije.

+ Proti tujim državljanom. Minister za notranje stvari je naročil vsem političnim oblastvom, naj naložijo vsem inozemskim podnikom, ki se stalno ali delj časa nahajajo v naši državi, da si morajo v treh mesecih preskrbeti pri pristojnih oblastvih onih držav, kamor spadajo, svoje uradne dokumente. Sicer se bo proti njim postopalo po zakonitih predpisih, ki zahtevajo njihovo odstranitev iz države. Stranke naj si preskrbe dokumente v lastnem interesu, da jih ne bodo vzemirjale državne oblasti, ako bi ne imele pri sebi legitimacij in ne mogle izkazati svoje identitete.

+ Član italijanske kraljeve hiše fašist. Italijanski socialistični listi ostro napadajo vojvodo d'Aosta, katerega dolže, da je protektor fašizma in zahtevajo od vlade, da njegovo tozadevno delovanje onemogoči.

+ Kaj ponuja Anglija Irski? Svobodni dominion z republikansko ustavo kot enakopravni člen britskega imperija in imperijske konference: to je v kratkem bistvo angleških koncesij. Anglija zahteva zase le, da v slučaju vojske Irska ne tvori baze za sovražno suhopotno ali morsko vojno silo. Sinfajnovci pa kategorično zahtevajo, da se Irska preje proglaš kot popolnoma neodvisna republika, ki se potem sama odloči, v kakšnem odnosu hoče biti do imperija. Iz katoliških nemških listov posnemamo, da se zahteve sinfajnovcev zde pretirane in da si irsko ljudstvo želi odkritosrčno trajnega sporazuma z Anglijo.

Dnevne novice.

— Kako se delijo podpore. Poslanec Brodar je izposloval podporo za po toči oškodovane posestnike v Vodichah pri Komendi. Ker je bila od poljedelskega ministrstva podeljena podpora veliko premala, je obljubil posl. Brodarju minister za soc. politiko, dr. Kukovec, podporo 20.000 K in je tozadevni akt že podpisal. Pokrajinski upravi je bila ta vsota že nakazana, toda ta je izplačilo podpore odklonila z motivacijo, da so oškodovani prejeli podporo že od poljedelskega ministrstva. Dasi je posl. Brodar ministra dr. Kukovca obvestil o tej podpori, ki je bila razmeroma malenkostna in je minister kljub temu dovolil tudi podporo ministrstva za socialno politiko, je minister že nakazano podporo na famozni predlog pokrajinske uprave zopet ukinil. Kako naj imenujemo to postopanje pokrajinske uprave, ki na tak čuden, nerazumljiv, naravnost škodljiv način zastopa interese davkoplačevalcev v Sloveniji! Končno tudi ne razumemo, ali pokrajinska uprava zapoveduje ministrom ali narobe. Dosedaj smo čutili, da nam je centralizem delil klobute, sedaj pa vidimo, da ima tudi pokrajinska uprava moč, pa samo tedaj, kadar zamore zadati kak udarec, kadar pa bi bilo treba deliti dobrote, pa nima nobene avtonomne moči!

— Častita duhovščina, voditelji naših organizacij in zaupniki novomeškega pol. okraja se vabijo k važnemu sestanku, ki bo ob priliki ustanovitve »Žup. zveze« v ponedeljek dne 3. oktobra točno ob 10. uri v Rokodelskem domu v Novem mestu.

— Kat. slov. izobr. društvo na Rovih ponovi v nedeljo dne 9. oktobra ob 3. uri popoldne zanimivo veseloigro »Navadni človek«. Prvi posetniki naj pričajo, da je stvar vredna pogledati. Pridite tudi okoličani na prijazna Rova! Na svidenje!

— Prireditve »Pevske zveze«. Lansko leto ustanovljena »Pevska zveza« združuje v sebi že nad 100 pevskih zborov, ki poglabljajo v ljudstvu čut za pevsko umetnost in s svojo pesmijo blažilno nanj vplivajo. Mnogo teh zborov se morda ne more ponašati z velikim številom pevcev in pevk, tudi v umetniškem prednašanjem ne stoji na višini velikih, izšolanih mestnih koncertnih zborov, toda njihovo kulturno delo, ki ga vrše med ljudstvom ni nič manjše, če ne morda večje! In če si je »Pevska zveza« svojim glasilom »Pevcem«, z okrožnicami ter z osebnimi stiki in nasveti naložila nalogo, vsem pridruženim pevskim zborom pomagati do čim večje usovitve njihovega stremjenja, je to nad vse važna kulturna naloga. — V nedeljo, dne 9. oktobra bodo ob priliki občnega zbora P. Z. nastopili nekateri pevski zbori večinoma iz ljubljanske okolice, ne zato, da bi tekmovali z velikimi koncertnimi zbori, temveč z namenom, da pokažejo, kako delajo in kakšne uspehe dosegajo v glasb. umetnosti na deželi. Obenem so taki pevski nastopi za nastopajoče, pa tudi za tiste, ki si še ne upajo nastopiti v unionski dvorani, močna vzpodbuda za nadaljnje delo.

Spored bo sledeči: Ob pol 10. uri sv. moša v frančiškanski cerkvi. Pojo vsi združeni zbori. Ob 10. uri občni zbor v veliki dvorani hotela Union s predavanjem ravnatelja dr. Jos. Mantuanija o zgodovini slovenske narodne pesmi. Ob 2. uri popoldne pete litanije v frančiškanski cerkvi. Pojo vsi združeni pevski zbori. Ob 3. uri v veliki dvorani hotela Union nastopi pevskih zborov posamič in skupno. Vsak zbor nastopi z dvema pesmima, vsi skupaj tudi z dvema. — Vstopnina k popoldanskim nastopom: sedeži I vrste 5 D, II. vrste in balkon 3 D, III. vrste in galerija 2 D, stojšča 1 D. Predprodaja v trafiki hotela Union. Ljubitelji petja in vsi, ki se zanimajo za delo P. Z., najiskrenee vabljani!

— Srbski in hrvatski profesorji na Bledu. V četrtek zjutraj smo drage goste spremlili na Bled. Naše gore so bile prekrasne. Po postaji Radovljici smo zagledali Triglav. Pred Zirovnico smo gostom pokazali Vrbo, rojstno selo Prešernovo. Živo jih je vse to zanimalo. Prebili so na Bledu samo par ur, ali te so bile — kakor so vsi zatrjevali — lepe. Ob sprejemu na kolo-dvoru Bled je profesor Živanovič z ginjenim glasom vzkliknil, kako srečen je, da je videl ožjo domovino Prešernovo. Ob 4. uri popoldne smo bili že spet v Ljubljani. Večina kolegov se je takoj odpeljala naravnost proti Belgradu. V pozdrav smo jim zaklicali: Na veselo svidenje na III. kongresu v Ljubljani drugo leto!

— Vprašanje na pokrajinsko upravo. Pokrajinska uprava je izdala dne 14. septembra 1921 nastopen razglas: Sporazumno s komando Dravske divizijske oblasti in z gospodarsko komisijo pokrajinske uprave za stvarno demobilizacijo se dovoljuje lastnikom onih posestev, ki leže na jugoslovanskem državnem ozemlju, da odstranijo s svojih posestev bodičasto žico, ki jo je svoječasno postavila italijanska vojska. Žica se mora odstraniti pod nadzorstvom občine najpozneje do dne 31. decembra t. l.; dotično županstvo je za pravilno odstranitev odgovorno. — V Ljubljani, dne 14. septembra 1921. Zastopnik pokrajinskega namestnika: dr. Baltič. — S tem je dovoljeno posameznim posestnikom, da odstranijo iz svojih posestev bodičasto žico, katero je popustila italijanska vojska. To je vse prav lepo! A sedaj nastane vprašanje, li smejo posamezni posestniki to bodičasto žico tudi zase obdržati ali pa jo morajo izročiti demobilizacijski komisiji, kajti odstranitev take žice visoko v gozdih stane veliko denarja. Delavci zahtevajo za to neprijetno delo najmanj 70—80 K na dan. Žica sama na sebi pa je že močno zarjavela in nima niti polovico vrednosti tega, kar odstranitev stane. Če bi moral namreč vsak posestnik odstraneno žico izročiti demobilizacijski komisiji, bi s tem imel jako veliko škodo, ker bi moral plačati drage delavce in ker bi moral končno plačati še občinam stroške za dotično nadziranje. Vsa žica pa sedaj po preteku tolikanj let niti polovico tega ne bo vredna, kakor bodo znašali ti stroški. Imamo dokaze zato, da je nek posestnik ponudil delavcu vso žico na svojem zemljišču proti temu, da jo odstrani, a dotični delavec je to ponudbo hvaležno odklonil čes, da si ne upa toliko zaslužiti kakor bi stalo delo. Pokrajinska uprava naj bo torej vsaj toliko ljubeznjiva, da pojasni občinstvu: 1. da sme dotični posestnik, ki odstrani bodičasto žico, isto tudi za se obdržati, 2. mora li občina, ki nadzira odstranitev žice, to brezplačno storiti, ali kdo nosi stroške za nadziranje občine. Prosimo jasnosti.

— Glasilo samostojne kmetske stranke o nadučitelju Lapajnetu. »Slovenec« je objavil članek o izletu v Srbijo, ki ga je priredila, kakor pojasnjuje »Kmetijski list«, kmetska družba in je navajal, kako je tam cerkljanski nadučitelj Lapajne pred Srbi napadal slovensko duhovščino. Zadnji »Kmetijski list« naše poročilo v polnem obsegu potrjuje, pišeč: »Res je, da se je med izletniki urinilo nekaj ljudi, ki bi bili storili boljše, da so ostali doma. Toda ti niso naši pristaši, temveč demokrati in njih neumestne govore so naši ljudje posteno in temeljito zavrnili. Tako je čutil nadučitelj Lapajne potrebo, da je udaril po SLS in njenih pristaših ter da je na nedopusten način grdil našo duhovščino. Toda že v Smederevu je nastopil zaradi tega proti nadučitelju Lapajnetu tov. Sancin in v daljšem in temperamentnem govoru branil čast napadenih, tako, da so Srbi spoznali, da govori iz nadučitelja Lapajnete le politična strast. V vsem je govoril nadučitelj Lapajne le dvakrat in obakrat dobil zaslužen odgovor in čul tudi v vagonu poštene lekcije.« — »Kmetijski list« potem vprašuje »Slovenca«, ali bo to resnici na ljubo objavil? Z največjim veseljem! Saj če je g. Sancin duhovščino branil, je dal le čast resnici — glavno pa je za nas, da je naše poročilo o slavnostnem g. cerkljanskem nadučitelju potrjeno.

— Opustitev poletnega poštnege urada Sv. Janez ob Boh. jezeru in otvoritev poštne nabiralnice Sv. Janez ob Boh. jezeru. Dne 1. oktobra 1921 se opusti poletni poštni urad Sv. Janez ob Boh. jezeru in se zopet otvori v Sv. Janezu ob Boh. je-

zeru občina Boh. Bistrica, poštna nabiralnica z uradnim nazivom Sv. Janez ob Boh. jezeru. Nabiralnica je v okraju poštnege urada Boh. Bistrica, kateremu je tudi podrejena. Zvezo bo imela vsak dan razen nedelj po selskem poštnem slugi s prej imenovanim poštnim uradom. V okoliših nabiralnice so ti-le kraji in selišča: Ribičev Laz s hotelom Sv. Janez, Sv. Duh, Polje in Laški Rovt.

— Zanikrnost nekaterih državnih uradov. Zadnji čas so pošle nekaterim okr. glavarstvom knjižice za potno dovoljenje v inozemstvo (passeporti). Državljan, ki jih morejo dobiti le od pristojnega okr. glavarstva, pošiljajo od okr. glavarstva v Ljubljano s potrdilom, da nimajo knjižice, mesto da bi si pravočasno knjižice preskrbeli. V Ljubljani pa morajo prosilci hoditi po dva ali tri dni od polic. ravnateljstva do vlade in nazaj, preden dobe naproseno knjižico, če jo sploh dobe, ali pa jih celo zavrnejo nazaj na okr. glavarstvo, katero jih seveda zopet pošlje v Ljubljano. Ako pa jim oblast izstavi drugačen potni list, jih zavrne obmejna oblast nazaj domov, ker so le predpisane knjižice tam veljavne. Na ta način državljani trpe škodo, da zamude po več dni, plačujejo drago vožnjo od Poncija do Pilata in stoji cele pol dneve zastoj pred uradi. Kdo je kriv teh šikan in te škode, ki uničuje patriotizem v ljudstvu? Ali tisti, ki izdajajo neizvedljive ukaze, ali oni, ki ne preskrbe pravočasno knjižice? Upamo, da bo vlada napravila red in poučila krivce, kako je treba služiti svobodnim državljanom in varovati ugled države.

— Nova odvetnika. V imenik odvetnikov odvetniške zbornice v Ljubljani sta se vpisala gospod dr. Rudolf Krivic in dr. Franc Klorar.

— Pozor obrtniki! Pod tem naslovom smo priobčili pred 2 dnoma notico, da rabi trg Cerkljica samostojnega mesarja, kleparja in slikarja. Dobili smo informacijo, da to ne odgovarja resnici, ker ima trg Cerkljica navedene obrtnike že tam in še ti nimajo veliko dela. — Toliko v vednost, da ne bo nepotrebnih stroškov.

— Draga šolnina. V Nemški Avstriji so povšali šolnino na 1000 n.-a. kron, za inozemce pa na 5000 n.-a. kron.

— Oddite zahteve mažarskih visokošolcev. Skupina mažarskih visokošolcev, ki so sedaj naši podaniki, je pri prosvetnem ministrstvu prosila za dovoljenje, da bi šli na budimpeštansko univerzo, da dokončajo svoje nauke. Ministrstvo je njihovo prošnjo odbilo.

— Kako se skrbi za šole v Vojvodini. Ravnateljstvo gimnazije v Subotici je že večkrat zaprosilo za potrebno vsoto denarja, da očisti in prebarvati popolnoma zamarnjene sobe. Ker so od pristojnih oblasti prišli vedno odgovori, da »novca nima«, so dijaki morali sami nabrati potrebno vsoto, da se je to delo izvršilo.

— Koliko ujetnikov je še v Sibiriji? Pred kratkim se je iz Sibirije vrnila švedska delegacija. Ta delegacija objavlja sedaj, da se nahaja v Sibiriji še okrog 20.000 vojni ujetnikov, od katerih pa se polovica sploh ne misli več vrniti, temveč se hočejo stalno naseliti v Sibiriji. Ujetniki so večinoma Poljaki, Ukrajinci in Mažari in tudi Jugoslovani, je še precej. Nemci ni skoraj nobenega.

— Francoske potujoče knjižnice. »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da se je v Franciji osnoval odbor, ki namerava omogočiti deželam s slabo valutno čitanje in uporabo dragih francoskih knjig. Komite namerava s pomočjo dobrohotnih prispevkov ustanoviti takozvane potujoče knjižnice (bil theques circulantes), ki bi imele vse najnovejše in dajale znanstvenih del, ki naj bi se visokošolcem omenjenih dežel izposojevala.

— Nesreča na grosupljskem kolodvoru. Dne 26. septembra je šel iz vlaka na grosupljski staji v restavracijo potnik Anton Kresca. Ko je čez 1. tir, je prezrl čistilni jarek, ki je v tem tiru ter je padel v njega. Kresca se potegnil iz jarka Tožil je, da čuti bolečine v prsih.

— Zelezniška tatvina. V Logatcu je bilo ukradeno iz voza F. št. 175.164 106 kg tlanele, vredne 13.000 kron.

— Zaradi nedeljskega pretepa na Igu se bo moralo zagovarjati pred sodiščem 15 izanskih fantov, od katerih si bo po izanskih navadah gotovo vsak preskrbel zagovornika. Posledice pretepa bodo zato brez dvoma silno drage.

— Ako kupujete hišo, posestva, se obrnite na Gospodarsko pisarno dr. Ivan Cerne, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6, kjer ste najbolj pošteženi pri prodaji hiš in posestev, kakor tudi njih upravi. 3518

štajerske novice.

š Gradbena družba »Hitrozd« v Mariboru. Dne 30. sept. popoldne se je vršil v Mariboru občni zbor gradbene družbe »Hitrozd«. Ravnatelj Križnič je pozdravil goste, posebno župana Grčarja. Na zadnjega je posebno apeliral, da podpira delovanje zadruga in jo priporoča tudi vladi. — Župan Grčar je izrazil svoje veselje nad ustanovitvijo te prepotrebne zadruga in je obljubil svojo pomoč. Družba »Hitrozd« poskuša poživiti tudi zadrugo »Lastni dom«, katere namen je, postavljati svojim članom cenena stanovanja. Družba zgradi v najkrajšem času veliko tovarno za izdelovanje materijala na Teznu. Postavila bo več vzorčnih hiš ter bo zgradila v enem letu 50 stavb.

š Vojno ministrstvo je po dolgem času sklenilo, da odkupi od mariborske mestne občine vojašnice. S tem bo Mariboru dana možnost, da med drugim takoj zgradi stanovanjske hiše za svoje nameščence.

š Stroge kazni. Novo občinsko sodišče v Mariboru je obsodilo mesarja Ruperta Lederhassa, ki je prodal 30 dkg mesa za 12 kron, na 1 mesec zapora in 25.000 din. globe; mesarja Fr. Hohneca, ki je prodal 45 dkg mesa za 16 K 40 vin., na 1 mesec zapora in 25.000 dinarjev globe; trgovca Vinka Hmelaka, ki kupil 60 litrov dalma-

tinskega olja po 68 K, po listih ga je pa ponujal po 90 kron, na 3 mesece zapora in 10.000 dinarjev globe ter zaplenbo olja.

Š iz Velike Nedelje. Vreme imamo lepo, še prelepo. Dan na dan jasno nebo in solnce se zdaj močno pripeka. Trgatev se je deloma že pričela, te rbo glede kakovosti kakor glede količinski najljepše uspeša. Mošt je slajši od strdi in najstarejši naši občani ne pomnijo tako sladkega mošta, kakor je letošnji. Drugače pa je s poznimi poljskim pridelki. Zelja ne bo, repe tudi ne, koruza je slaba, ajdo je morila suša, naposled je pa še to, kar je prišlo iz tal, slana pokončala. Na mnogih njivah so jo kar pokosili. Ni se izplačalo, da bi jo bili želi. To je hud udarec za naše ljudstvo, ker ima toliko polja z ajdo obsejanega. Otava je bila slaba, na pašnikih pa živina tudi ne dobi toliko kot druga leta. S strahom pričakuje kmet zime, kako bo prekrmil živino.

Primorske novice.

G. Anton Berlot, dekan v Kanalu, je bil 29. septembra v škofijski palači v Gorici ustoličen za stolnega kanonika.

Tržaške ladjedelnice zapre. »Stabilimento Tecnico Triestino« in ladjedelnica Sv. Roka naznanjata, da se oba zavoda od 29. t. m. dalje zapreta, ker vlada noče izplačevati potrebne podpore za izvršitev brodovnih programov. Od tega dne dalje so odpušteni vsi delavci razun stražarjev in vsi uradniki. Prava katastrofa!

Ladjedelnica v Trzinu je znižala plače svojim delavcem za 20 odstotkov. Za vzrok navaja konkurenco inozemstva, kjer se kompletna ladja izdelata ceneje nego stane v Trstu samo sirovi material za ladjo! Vrh tega primorske ladjedelnice ne zdrži tudi ne konkurence ladjedelnice v Italiji sami.

Velik delavski boj grozi celemu Primorju, ker so zastopniki kovinarskega delavstva iz Gorice, Trsta, Gradiške, Tržica, Izole, Milj, Lošinja, Kopra, Pirana in Rovinja 28. t. m. sklenili, da ne pristanejo na predloge industrialcev, da naj se mezde znižajo.

Javna oblast v Trstu je poslala v ladjedelnice veliko število karabinierov, ki so zasedli vse prostore, da preprečijo morebitne nemire. Pred ladjedelnicami stoje vojaški avtomobili.

Okrožno šolski vodstvom je razposlal generalni komisar Mosconi, v kateri opominja slovanske učitelje v Primorju, da razširjajo med prebivalstvom znanje italijanskega jezika in kulture (najbrž fašistovske).

ORGANIZACIJA JAVNIH NAMEŠČENCEV, SOMIŠLJENIKOV S. L. S. V LJUBLJANI.

Prva zabavna prireditve

se vrši

danes v veliki dvorani hotela »Union«.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Spored:

Deklamacije, komični nastopi, petje srečanje, šaljiva pošta, vinska trgatve itd., itd.

Pri prireditvi sodeluje godba drav. divizije.

Bufet za jestvine in fino pecivo v lastni režiji v mali dvorani.

stopnina: za osebo: 2 Din., za družino: družinski poglavar 2 Din., za vsakega nadaljnjega družinskega člana 1 Din.

Ljubljanske novice.

Ij Občni zbor društva »Dobrodelnost« se ne vrši v ponedeljek, dne 3. oktobra, temveč v ponedeljek, 10. oktobra ob 4. uri popoldne.

Ij Bogatirjeve štedilne peči. Včeraj popoldne je ruski inženir Bogatirjev — Edisonov učenec — razkazoval na verandi hotela Union svoj štedilnik in svojo štedilno peč na novem modelu, ki so ga konstruirale strojne tovarne in livarne. Poskusi so se izborno posrečili. Bogatirjev dela sedaj na novem izumu stavbnega materiala, s katerim bo še ta mesec stopil pred svet.

Ij Gnječa pri polic. ravnateljstvu, kjer izdajajo potne liste, ne dela časti policiji, ki v svoji lastni hiši trpi tak nered, kakor ga pri nobenem drugem uradu ni videti. Ali bi si ne mogli pomagati s številkami, da se ne bodo morali ljudje drenjati kakor slaniči?

Ij O požaru v tvornici g. Goloba na Glincih dne 26. t. m. se še dodatno poroča: Smrtno ponesrečeni delovodja Gustav Debevc je kahal voščilo za mazanje parketov v 30 litrov obsegajočem loncu. Ker je bil lonec prenapolnjen, ga je Debevc polegnil z ognjišča, pri tem poskusu se je pa nekaj tekočine izlilo v ogenj, naker se je vnela tudi tekočina v loncu. Plamen je dosegel Debevcovo močno oljnat obleko, naker je zbežal Debevc na dvorišče in se valjal v groznilnih bolečinah po tleh. V bolnici, kamor so ga prepeljali, je umrl. Vsi delavci, ki je vpeljal del tvornice, je imel g. Golob v celoti 350.000 kron škodo.

Ij Sestanek revolucionarnih častnikov se vrši danes ob 8. uri zvečer v gostilni pri Mraku na Rimske cesti. K sestanku so vabljeni vsi oni jugoslovanski rezervni in aktivni častniki, ki so ob prevratu leta 1918. sodelovali. Sklicatelj: dr. M. Rostohar, Fr. Jarc, R. Badjura.

Ij Gostilničarska zadruga v Ljubljani vabi vse gostilničarje k nujni seji, ki se vrši danes, v soboto v Narodnem domu ob pol 3. uri popoldne. Prosimo polnočevine udeležbe, ker je na dnevnem redu veljavno aktualno vprašanje.

Ij Glas iz občinstva. Posestniki iz Hradeckega vasi (pod Golovcem) smo vedno izpostavljeni nevarnosti, da nam zgori vse imejbe, ker nimamo ne vodnjakov, ne vodovoda, ampak je več gospodarjev navezano na mali studenec, ki pa je letos vsled suše že več mesecev suh, tako da smo tamonjšni posestniki primorani voziti vodo četrt do pol ure daleč. Za slučaj požara smo prepuščeni popolnoma usodi, kajti hidrantov ni, iz Grubarjevega prekopa pa bi bila prvič radi oddaljenosti in nepristopnosti, drugič pa radi železniške proge, čez katero bi se ne smelo napeljati cevi, doba v vode za gašenje izključena. Z ozirom na to, da je napeljan vodovod po Karlovski cesti do Kurjevsi po eni, po drugi strani pa po Poljanski cesti in Hradeckega vasi, bi ne bilo težko, podaljšati vodovod od katere si bodi strani, in se čutimo do te zahteve kot davkoplačevalci popolnoma upravičeni. Tudi v prometnem oziru smo posestniki pod Golovcem popolnoma pozabljeni. Cesta od Karlovskega do Poljanskega mostu je tako ozka, da se skoro ne moreta izogniti dva voza. Če upoštevamo, da se spet na leto po tej cesti na tisoče voz sena iz ljubljanskega barja v Dobrunje in drugam, bi bilo železi, da se cesta v toliko razširi, da se moreta izogniti dva voza, obložena z mrvo in da ne bi trpele vsled ozke ceste hiše, ki jih obloženi zovovi redno ohdragnejo. V svrhu preprečenja nevarnosti po požaru ter lažjega prometa se naproša mestni magistrat, da se za stvar zavzame ter potrebno ukrene.

Ij Hišnim posestnikom in strankam v vednost. Deželna zadruga dimnikarjev za Slovenijo v Ljubljani naznanja, da je ministrstvo za trgovino in obrt, oddelek v Ljubljani, z dne 26. septembra 1921, pod št. 6070, odobrilo povišanje cenika, in sicer tako, da bo od 1. oktobra nadalje plačati za štedilnike z enim kotliščem in eno pečico za enkratno sušenje 6 K, za štedilnike z enim kotliščem in dvema pečicama 8 K, za štedilnike v gostilnah in kavarnah itd. 12 K, za štedilnike v zavodih in hotelih 24 K, od priličnega dimnika 3 K in vsako nadaljnjo nadstropje eno krono več. Vse ostale točke pa so povišane za 50 odstotkov. To znanje in ravnanje hišnim posestnikom, strankam in dimnikarskim mojstrom. Ta cenik velja za mesta Ljubljano, Celje, Maribor in Ptuj. Za ostalo pokrajino v Sloveniji se je cenik v višji meri povišal, kar bo objavljeno pozneje potom časopisa. — Načelstvo.

Ij Najdeno ukradeno kolo. Josip Suštaršič iz Vižmarjev je ukradel gospodu Ivanu Ogrinu dne 21. septembra kolo, katero so te dni našli zakopano v slami v lopi posestnika Leopolda Habeta v št. Vidu nad Ljubljano.

Ij Poizkušeni samomor. 14. t. m. se je ustrčil s samokresom v prvi in si prestrelil pljuča železniški uslužbenec Ivan Škerjanc. Samomor je potkusil na polju pri Mostah. Vzrok samomoru je bila nesrečna ljubezen. Zdravniki upajo, da bo Škerjanc okrevale.

Ij Neekusna šala. Kleparski mojster Fran G. se ga je nekoliko nacukal. Ko je šel po šiški, je srečal nadstražnika g. Pavloviča, iz katerega se je pričel norčevati: »Kaj pa tu miruješ?« Ko ga je nadstražnik opozoril, naj miruje in naj ga ne nadleguje, mu je pa prišel očitati, da ga na cesti napada in da naj ne misli, da je nadstražnik Bog v šiški. Razboriti kritik bo moral svojo kritiko pri sodišču pojasniti.

Ij Prešle ukraden je bil na glavnem kolo-dvoru ali pa med vožnjo trgovca Niti Bioničkemu iz Bačke. Vreden je bil 2000 dinarjev. Kdo ga je ukradel, se ne vé. Sploh so pa tatvine prešle med transporti zelo pogostne.

Katoliški vestnik.

c V mestni župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani se bo obhajala rožnicenska pobožnost od sobote popoldne do nedelje zvečer 1. in 2. oktobra. V tem času se zamo-rejo prejeti v tej cerkvi porciunkulski od-pustki. V nedeljo bodo cerkveni govori zjutraj ob 6. in pol deseti, popoldne ob 2. in 5. uri.

c Jezuitska kapela. V nedeljo, dne 2. oktobra ob 5. uri popoldne shod bratovščine Srca Jezusovega, propoved in litani-je presv. Srca. Predmet propovedi: »Mož-je! Najprej na kolena, potem šele v bojne vrste!«

c Katoličanstvo na Kitajskem. Na med-narodnem kongresu katoliških mladinskih or-ganizacij v Rimu, na katerem so bili zastopani tudi Jugoslovanci, je zastopnik Kitajske v svojem govoru povedal, da tudi na Kitaj-skem obstoja katoliška kulturna organizacija, ki šteje 500.000 članov domačinov in si je po-stavila za namen pospeševanje študijev, kato-liškega šolstva in razširjanje vere. Ustava ki-tajske republike jamči popolno versko svo-bodo, kljub temu nekatere oblasti še vedno pospešujejo konfucijevstvo. Kitajski katoličani se bore zlasti proti dozdaj očitnemu češče-nju Konfucijeve podobe v šolah. V kitajski vladi sedi en katoliški minister, katoličani pa sede tudi že v senatu in so se udeležili mirov-ne konference. Boriti se imajo tudi z znano protestantko Amerikanko Y. M. C. A. (Zveza krščanskih mladih mož).

c 300 letnico po smrti kardinala Bellar-mina je katoliški svet obhajal 17. septembra. Kardinal Bellarmine se je rodil 1542 in je umrl 1621. V jezuitski red je stopil leta 1560 in je postal kardinal 1599. Bil je velik bogoslovski pisatelj, asket in silajen apologet. Imenuje se »knez apologetov«. Zlasti se je boril zoper

protestantizem v letih, ko se je osnovala »Ka-toliška Liga« (1609) in je izbruhnila 30 letna vojna.

c Rimsko vprašanje in nemški katoliki. Ri-nsko vprašanje, to je vprašanje razmerja poglavarja vseh katolikov sveta do italijanske vlade, je že od nekdaj eno najbolj perečih vprašanj katoliške Cer-kve in nujno zahteva pravične rešitve. Razumeva-joč važnost te zadeve, so nemški katoliki na svoji 61. glavni skupščini, ki se je pred nedavnimi vršila v Frankfurtu ob Majni, zavzeli napram temu vprašanju svoje stališče in sprejeli soglasno sledečo resolucijo: »61. glavno zborovanje katolikov Nem-šije v Frankfurtu se klanja poglavarju sv. katoli-ške Cerkev in sv. Očetu papežu Benediktu XV. in ga zagotavlja o svoji zvesti in neomiljivi pokor-šini. Najnovejše razprave o tako imenovanem rimskem vprašanju v italijanskem časopi-sju so nam jasen dokaz, da je stališče papeža — kar priznava celo liberalno časopisje — v Rimu nevdržljivo. Večina italijanskega ljudstva želi, da bi se ta škodljiva in kotljiva zadeva čim prej rešila. Glavna skupščina se popolnoma pridružuje tem željam italijanskega ljudstva in izraža svoje želje, da bi se v njem vedno bolj in bolj širila za-vest za pravico in pravičnost, ki vodi do srečne rešitve tako imenovanega rimskega vprašanja.«

Orlovski vestnik.

Ribnica. Dne 28. sept. je umrl član orlovskega odseka br. Jože Arko iz Saljeva. Bil je tih in mi-ren, ves prevzet z orlovskimi nazori. Br. načelnik se je poslovil od njega ob odprtem grobu. Naj po-čiva v miru!

Umrl je br. Andrej Puntar, načelnik Orla v Leskovcu pri Krškem. Z vnaemo se je lotil težav-nega posla, a ni mu bilo dano, da bi vodil odsek k še lepšemu uspehu. Vrlenu načelniku daj Bog večno plačilo.

Seja predsedstva O. Z. se radi seje vadi-tilskega zbora preloži na torek, 4. oktobra ob 8. uri zvečer.

Seja okrožnega sveta posavskega okrožja se vrši v nedeljo, 2. oktobra ob 10. uri popoldne v Krškem. Vsen odsek odpošlje predsednika in na-čelnika. Obenem se vrši volitev okrožnega odbora.

Vaje za leto 1922. ter slike k njim prejmejo odseki po povzetju koncem prihodnjega tedna.

Orlovski koledarček izide koncem oktobra.

Orlovski vadnik (1. ponatis) je v tisku. Ko bo dotiskan, ga pisarna O. Z. dopolnje naročnikom po povzetju.

Sentpeterskega Orla skupna seja predsedstva in vadi-tilskega zbora se vrši v nedeljo ob pol 11. uri v Sentpeterski prosveti. Pridite vsi!

Prosveta.

pr Za klasične filologe. Dr. Hermann Wirth, gimnazijski profesor v Freiburgu i. Br. dokazuje v pravkar izšli knjigi »Homer u. Babylon« (Freiburg i. Br. 1921, 236 strani) sedaj, da »Homo-ros« pomeni isto, kakor babilonski »Zammeruc« to je »pesnika v odličnem pomenu besede. S tem pa pisatelj noče reči, da ni en sam. zgodovinski določen pesnik sestavljen ilijade, marveč samo me-ni, da njegovo pravo ime ni prišlo do nas in da za-to njegova pesnitev kroži pod imenom »pesnik« sploh. Obširno dokazuje Wirth vpliv orientalske poezije na ilijado in odisejo in sodi, da je sestavljena v 9. ali 8. stoletju pred Kristusom v času, ko se je asirsko gospodstvo razprostranjalo po vzhodni mali Aziji, Siriji, Palestini in Kipru. Po-sredovalci med Asiriji in Grki da so bili Fenici-ji. Wirthova teorija je seveda le teorija z mnogimi jako tehtnimi razlogi, je pa seveda podvržena tudi tehtni kritiki v moglih točkah.

pr »Meniško življenje v srednjem veku« (Dar-stellungen aus dem mittelalterlichen Klosterleben; Leipzig, Inselverlag 1921) je naslov knjigi, ki jo je izdal Johannes Böhler. Knjiga je že zato zani-miva, ker pisatelj ni katolik. Pisatelj slika življe-nje srednjeveških menihov, benediktincev, cister-cijancev, avguštincev, premonstratencev, domini-kancev in frančiškancev na podlagi takratnih virov. Iz teh razprav, ki jih ozivljajo slike, se razvili ve-liko kulturno delo meniških redov in moderni čit-atelj se z velikim duševnim naslajenjem pogreza v one čase goreče molitve in pridnega dela v korist bližnjemu.

pr Svetovna književna produkcija se najbolj razvili iz številk, ki jih je sestavil Schick v »Ta-gut« od 1. septembra 1921. Vzemimo samo vojna leta 1918 in 1919. Leta 1918 je Nemčija izdala 14.743 knjig. Francija 4184, Anglija 6750, Amerika 9237. — Leta 1919: Nemčija 26.194, Francija 4861, Anglija 7327, Amerika 8594. — Leta 1920: Nemčija 32.345, število iz ostalih držav ni. — Zdj pa pri-merjajmo te številke z letom 1910: Nemčija 31.281, Francija 12.615, Anglija 8468, Amerika 13.470. — Kakor se iz tega vidi, je Nemčija klub vojski gle-de produkcije knjig napredovala, vse ostale drža-ve pa padle, najmanj iz vseh Anglija, najbolj pa Francija in Amerika.

Socialni vestnik.

s Kriza delavstva na Angleškem. Pred nedavnim časom se je Lloyd George pogajal s škotskimi voditelji delavcev in jim izjavil, da se vprašanje pomoči brezposelnim delavcem ne da rešiti brez sodelovanja lokalnih samo-upravnih teles in industrijskih krogov, potem šele stvar lahko uredi parlament zakonodaj-nim potom. Istočasno je v Dundeeu imel Churchill govor in dejal, da je angleška vlada izdala dosedaj 105 milijonov funtov za pod-poro brezposelnemu delavstvu. Tolike vsote dosedaj še ni dala nobena država. Ameriško delavstvo je v tem pogledu dosti na slab-šem. Če bi bilo manj stavl, bi vlada lažje in izdatneje podpirala bedo delavstva.

s Brezposelnost v Češkoslovaški. Glasom statistike ministrstva za socialno skrbstvo je dobilo v mesecu avgustu podporo 29.000 brez-poselnih oseb, in sicer 18.500 moških in 10.500 ženskih in 23.000 njihovih družinskih članov. Od teh je bilo 52% od tekstilne in-dustrije, 17% od kovinske in 7% stavbiških delavcev ter 7% pomožnih delavcev in dni-narijev.

s Socializacija rudnikov v Češkoslovaški. Češkemu parlamentu so bili te dni predloženi trije predlogi glede socializacije rudnikov. Enega so predložili narodni socialisti, enega nemški in enega češki socialdemokrati. Glede popolne socializacije in izkoriščanja rudnikov so si vsi trije predlogi edini, samo da zahte-va narodni socialisti, da postanejo rudniki državna last, ostala predloga pa, da jih vzemo v oskrbo posebni socialni zavodi.

Turistika in sport.

Ilirija : Atletiksportklub, Celje. — Nogometno prvenstvo Slovenije. Kakor znano, prvenstvo Slovenije za sezono 1920/1921 se vedno ni odloče-no. Edina sedanja tekmeča za prvenstvo sta ljub-janska Ilirija in celjski Atletik. Igrala sta za od-ločitev že dvakrat, toda obakrat neodločeno. Prva

tekma 17. julija je izpadla 4 : 4, druga 18. septem-bra 1 : 1. Obe tekmi sta se igrali v Celju. V nede-ljo, 2. oktobra se srečata tekmeča tretjič, tokrat na igrišču Ilirije v Ljubljani. Oba kluba bosta nasto-pila z najmočnejšim moštvom ter bosta brez dvoma storila vse, da tekmo odločita in si priborita naziv prvaka Slovenije. Tekma se prične ob 16. uri. — Blagajne bodo otvorene ob 15. uri. (k)

Založništvo »Planinskega koledarja« (Brunon Rotter, Maribor, Krekova ulica 5) prosi vse svoje naročnike, da blagovolijo eventuelne pogoške, ki so v koledarju za leto 1921., takoj naznaniti gori imenovanemu, da zamore isle popraviti. V kole-darju za leto 1922. bo poleg podrobnega kazipota naših gor in v zaslednem ozemlju uvrščen tudi »Vodbi po hrvaških gorah« (Zagrebačka gora i. dr.). — Se je nekaj strani isusratov prostih ter stane celo stran 220 K, pol strani 120 K in četrt strani 60 K. Kdor hoče v tem, pri turistih najbolj priljubljenem in razširjenem koledarju priporočati svojo planinskemu sportu prikladno robo, naj po-silje nemudoma besedilo za inserat na zgoraj na-vedeno založništvo.

Gospodarstvo.

BORZA.

Zagreb, 30. septembra. Devize: Dunaj 9.50 do 9.90, Berlj 106.500—200, Budimpešta 33—33.50, Bukarešta 198—204, Italija (izplačilo) 940—945, Italija (ček) 990—940, London 806—810, Newyork 227.50—229, Pariz 0—1600, Praga 243—245, Valu-te: Ameriški dolarji 222—227, avstrijske krone 12 do 14, carski rublji 9—15, češkoslovaške krone 0—250, angleški funti 0—850, madžarske krone nove emisije 0—85, napoleondori 785—790, nem-ške marke 180—200, romunski lei 185—0, itali-janske lire 925—930.

Curia, 30. sept. Devize: Berlin 4.95, Holan-dija 194.25, New-York 5.78, Pariz 41.25, London 21.52, Milan 23, Praga 6.05, Varšava 0.07, Zagreb 2.50, Budimpešta 0.80, Bukarešta 5.15, Dunaj 0.37, nem.-avstrijske krone 0.26.

Dunaj, 30. sept. Devize: Amsterdam 81.150 do 81.250, Zagreb 1098—1102, Belgrad 1895—1415, Berlin 2977—2983, Budimpešta 360.50—363.50, Bu-karešta 2220—2230, London 9460—9480, Milan 10.140—10.160, New-York 2543—2547, Pariz 18.190 do 18.280, Praga 2647—2663, Sofija 1695—1705, Varšava 30.80—32.80, Curih 43.975—44.025. Va-lute: ameriški dolarji 2518—2523, bolgarski levj 1645—1655, nemške marke 2172—2173, angl. funt 9480—9450, franc. franki 18.130—18.170, holandsk goldinarji 81.050—81.150, italijanske lire 10.105 do 10.125, jugoslov. dinarji, tisočaki 4381—4404, poljske marke 31.85—33.85, rom. lei 2215—2225, švi-carski franki 43.925—43.975, češkoslovaške krone 2642—2648, madžarske krone 358.50—361.50.

Praga, 30. septembra. Devize: Amsterdam 3185, Berlin 77, Curih 1698.50, Pariz 688.50, Lon-don 364, Newyork 97.50, Bruselj 678.50, Dunaj 4.25.

g Jamstvo za dohodnino in plačarino, pred-pisano od izpremenljivih službenih prejemkov na-mesencev. Dosedaj so bili le službodajalci, ki iz-plačujejo nameščencem stalne službene pre-jemke, to je prejemke, pogojene v daljših, kakor štirideskih rokih, zavezani ob izplačilu odgova-rni dohodnino in plačarino ter jo v četrtletnih rokih odvajati davčnemu uradu. Novi zakon z dne 26. junija 1921 (Uradni list št. 219) pa uveljavlja v čl. 36, IV, št. 6 jamstvo službodajalcev tudi za dohodnino in plačarino, predpisano nameščencem od izpremenljivih službenih prejemkov, te je od dnja, akordnih plač itd., ako je nameščenec pri njih dalje zaposlen nego mesec dni. Med obema obvezama je pa bistvena razlika. Dočim so službo-dajalci v prvem primeru (stalni prejemki) zave-zani pobirati dohodnino in plačarino, so v dru-gem (izpremenljivi prejemki) le pooblaščenici, da pobirajo odpadajoči davek; zadene jih pa, ako tega pooblastila ne izrabijo, riziko jamstva, če bi davek ne bil izterljiv od nameščenca samoga. Ako službodajalci pobirajo davek od nameščenecv z izpremenljivimi službenimi prejemki, morajo po-brate zneske odvesti pristojnemu davčnemu uradu tekom 14 dni po preteku vsakega četrtletja s po-drobnim izkazom (v dveh izvodih), ki vsebuje po-leg zneska tudi natančno označbo nameščenca, ka-teremu se je davek odtegnil. — Jamstvo se more uveljaviti samo za davek, ki odpa je na čas po 14. juliju 1921, to je od dneva objave navedenega za-časnega zakona v »Službenih novicah«, in se raz-teza le na davek, ki bi odpadel na izplačani pre-jemek, ako bi bil ta edini dohodek službojemal-ca. Uveljavilo se bo s posebnim jamstvenim na-logom. Po pravomocnosti se bo neopornani da-vek, če treba, izterjal prisilnim potom. Proti jam-stvenim nalogom se tekom 15 dni po vročitvi lahko vloži pritožba. V tej je pa dopustno izpodbijati le jamstvo utemeljujoče okolnosti, ne pa tudi višine dohodnine ali plačarine, ki se je službojemalcu predpisala in za katero se uveljavlja jamstvo. — O takih pritožbah odloča administrativno končno-veljavno finančna delegacija.

g Prodaja pločevinastih skatelj. Uprava inteq-dantskega skladišča IV. armijske in svaske divi-zije v Zagrebu naznanja trgovski in obrtniški zbor-nici v Ljubljani, da se bo prodalo dne 10. oktobra t. l. ob 11. popoldne v njeni pisarni (Zagreb, Sav-ska cesta 4) potom ustmene licitacije 220.000 ko-madov raznih pločevinastih skatelj (od konzerv in biskvita). Istotam so na vpogled podrobnejši po-datki in pogoji.

g Nabava 10.000 kg svinjske masti vojaštvu. Dne 10. oktobra 1921 ob 11. popoldne se vrši pri intendantu dravske divizijske oblasti v Ljubljani pismena ofertalna licitacija za dobavo 10.000 kg svinjske masti. Natančnejši podatki so razvidni iz razglaš, ki je nabit na mestni deski.

g Naše čitatelje opozarjamo na inserat »Au-tomobilne prometne d. d.« v Ljubljani glede sub-skripcije delnic, ki ga prinašamo v današnji šte-vilki. »Automobilna prometna d. d.« ima že otvor-jenih nekaj prog v Sloveniji in Prekmurju, neka-tere pa otvori še tekom letošnje jeseni in to zlasti: Ljubljana—Celje, Dol. Leudava—Murska Sobota—Petanci—Radenci—Radgona—Maribor. Škofja Loka —Železniki. Novo mesto—Brežice. Brežice—Biselj-sko—Podplat. — Ker je to podjetje za vse naše narodno gospodarstvo eminentne važnosti, in to zlasti v krajih, kjer primanjkuje železnih zvez, je pričakovati, da bodo zlasti naši trgovski in in-dustrijski krogi pridno segali po teh delnicah in tako omogočiti družbi, da svoj začetni delokrog še mnogo izdatneje razširi.

g Rumunsko posojilo v Švici. Prebrsilo poroča iz Bukarešte: Finančni minister je naznanil, da se je najelo posojilo 40 milijonov švicaških frankov. (Tako poroča rumunski minister, ne naš.)

g Varčnost v Združenih državah. Kljub slabim razmeram in velikanski brezposelnosti v New Yorku in drugod po Ameriki so samo v državi New York hranilne vloge tekom 12 mesecev, končan 30. junija, narastle za 250 milijonov dolarjev. Od te svote je bilo 156 mi-lijonov dolarjev novih vlog, 93 milijonov do-larjev so pa znašale narasle obresti, kar po-dokazuje, da je v Združenih državah še veli-denarja, oziroma da so si ljudje za sedaj slabe čase veliko prihranili.

IVAN ČAMPA
ANICA ČAMPA roj. BUČAR
poročena.
Vel. Gaber 28. IX. 1921. St. Jernej

Ženitna ponudba. V svrhu ženitve se želim seznaniti z gospodično ali mlado vdovo, ki ima upeljano gostilno ali trgovino. Sem 27 let star, trgovsko naobražen ter imam 100.000 K gotovine. Samo resne ponudbe pod šifro »Druga« na upravnishvo »Slovenca«. 3580

Odvetniškega konciplenta sprejmeta takoj dr. Josip Furlan in dr. Vladimir Kreč, odvetnika v Ljubljani. 3584

TESAČI! za lepo merkantilno tesaње in takojšnji nastop se sprejmejo proti dobri plači. — Naslov pove Anončni zavod DRAGO BESELAJ & DRUG, Ljubljana, Sodna ulica številka 5.

Vajenca od poštene družine, ki ima posebno veselje za čevljarstvo, obrt, sprejem. Vso oskrbo mora imeti od staršev za 1 leto in pol, razen stanovanja. Prednost imajo tisti, ki so se že učili nad pol leta. I. Jamar, Rečica 48, pošta Bled 11.

Trgovskega pomočnika, solidnega, prva moč, neomadež. preteklosti, ki mora dokazati, da je služil 3 leta kot učenec in vsaj 2 leti kot pomočnik, izvežban v manufakt., špeceriji in železn., išče za takojšnji nastop ANDR. LUZAR, Podzemelj v Beli Krajini.

zobotehnika ki je zmožen popolnoma dela v kavčuku in nekoliko v zlatu. Nastop po možnosti takoj. Ponudbe s pogoji in prepisi spričeval je vposlati na: Dr. ALOJZ PRAUNSEIS, zobozdravnik v Ljubljani, Marjin trg št. 3. 3502

V stalno službo sprejmemo: Upravitelja za večje hotelsko podjetje. Poslovodjo za večjo kavarniško obrt. Skladiščarja, obenem kletarja. — Pogoji: Reflektant mora biti od poklica, priden in vesten. V poštev pridejo le oni z letnim spričevalom. Pisane ponudbe s sliko in prepisom spričeval ter zahtevo plače je poslati na upravo tega lista pod šifro: Upravitelj, Poslovodja, oziroma Skladiščar. Hrana in stanovanje v hiši. Če vrla ženska moč, jo tudi sprejmemo. 3526

Pestunjo sprejme ELZA SEVER, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 3534

Rezanje drv z motorno žago ter dobavo drv vsako množino, dostavljeno na dom, priporoča LUD. ILERSIC, Abadžijeva cesta št. 10 (tramvajska postaja: Sv. Petra cerkev).

Uradniška menza v Ljubljani Prešernova ulica, sprejema ponudbe in kupuje v vsaki množini: **krompir, fižol, zelje, jabolka.**

Cigaretni papir »ABADIE« in »SAMUM« ter strošnice »SAMUM« št. 2 oddaja po znatno nižani ceni — dokler traja zaloga — trgovina Avgust Cadež, Ljubljana, Koldvorska ulica št. 35. 3570

POZOR! Kupujem stare obleke, čevlje, pohištvo itd. — DRAME MARTIN, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 29.

Lepo morsko travo za mo-droce, posteljna peresa, posteljne vložke, MOTVOZ, nudi po najnižji ceni železnina A. SUŠNIK, Ljubljana.

Prodaj **vinske sode** od 300 do 700 litrov in velike od 16 do 24 hektolitrov. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 3569.

PRODAJALKA starejša in boljše moč, dobro izurjena v manufakturi in špecerijiški stroki, ki bi bila zmožna samostojno voditi podružnico, se 15. oktobra t. l. sprejme. — Stanovanje, hrana in perilo v hiši — Istotam se sprejme tudi 1 učenec. — Ponudbe pod: »Podružnica« 3540 na upravnishvo lista.

Prostovoljna javna dražba premičnin iz zapuščine Neže Vorkove, se vrši 7. oktobra t. l. ob 16. uri v Ljubljani, Wolfova ul. 4 (dvorišče). — Mate Hafner, notar kot sodni komisar. 3583

Nova železna PEČ in dve postelji iz mehkega lesa naprodaj. — Naslov pove upravnishvo »Slovenca« pod št. 3596.

Billjar (Seifert) v prav dobrem stanu ceno proda KAVARNA »SLON«, LJUBLJANA. 3532

Motovilčevo seme pri-poroča trgovina s semeni Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 3515

FIŽOL ribničan, mandalon in prepeličar (koks) **SUHE GOBE** kupuje in pla-ča najvišje dnevne cene

Kmet & Komp., Ljubljana Gosposvetska cesta št. 8. Prosim za ponudbe!

Prazne, nove in rabljene (djakova) v vsaki množini po najnižji ceni pri: **FR. SIRC, KRANJ.** Kupujem suhe gobe, fižol, brinjevo olje.

Angleški cink 99 73 %

THE LEVANT Co., Zagreb Dalmatinska ulica 10. Telefon 652.

Pozor! Naznanilo. Vljudno naznanjam, da sem pričel z žaganjem drv z motornim obratom ter se tem potom slavnemu občinstvu najtopleje priporočam **BERGANT SREČKO.** Naročila se sprejemajo na Glina-cah št. 172 pri Bergant Srečko. V Ljubljani v trafiki Valvazorjev trg 5. V Sp. Siški, spec. trg. Ivan Simončič.

Kupim **bukovo OGLJE** in bukova DRVA vsako množino. — Ponudbe pod: »Drva«, hotel »Union«.

Jetika! Dr. Pečnik, Jetika. Današnje strogo znanstveno zdravljenje. Vsak jetičnik, ki hoče doma ozdraviti naj kupi to knjigo. V vseh knjigarnah, 48 strani, 9 kron.

Pozor gostilničarji! V najem, ali od litra oddam dobro obiskano

gostilno in mesarijo poleg drž. ceste v Dobu pri Domžalah, zraven gostilne je tudi mestna tehnica. Kdor se zanima in ima veselje do gostilne naj se oglasi pri podpisanim **Anton Videmšek** gostilničar in mesar v Dobu.

KLAVIRJI NA OBRONE harmoniji, violine in vse glasbene potrebstine. S rane na dobelo in drobno **Alfonz Breznik,** bivši učitelj Glasbene Matice, Kongresni trg št. 15. Ljubljana.

I^a KORDOFAN (gum. arab. belo obeljen)

THE LEVANT Co., Jugoslavija d. d. ZAGREB, Dalmatinska 10. Telefon 6—52.

Strešno lepenko lak za konzerviranje z lepenko kritih streh, asfalt, katran, lesni cement, ksilolej (najcenejši karbolini), watproof za izsuševanje vlažnega zidovja in izoliranje proti vlagi, zidno in strešno opeko, apno, cement in druge stavb. potrebstine dobavlja **JUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA** Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Dva pomočnika železniške stroke, spretni starejši moči, ter enega izobraženega, krepkega **vajenca** sprejme trgovina z železnino

Breznik & Fritsch Ljubljana, Cankarjevo nabr. 1.

Bukovih drv 12 sežujev, lepih in suhih imam do 30. t. m. na prodaj. Dalje imam tudi na prodaj 8 praštev za plemo in 3 krave. Cena po dogovoru. Matija Kozamerik, posestnik in lesni trgovec, Dobrova št. 33 pri Ljubljani.

2 garnituri (ena pliš) zelo dobro ohranjeni, zelo prikladni za salon ali sprejemno sobo, na prodaj. — Naslov pove upravnishvo »Slovenca« pod št. 3576.

Naprodaj je **čevljarski stroj** »Singer« (cilindrica), malo rabljen, po nizki ceni. Več se poizve pri **IVANI ZUPAN,** Trzin št. 3. 3597

STROJI za obdelovanje lesa, kovine in pločevine Lastne tvornice!

Središnja prodajalna za Jugoslavijo trdka **KARL JETZBACHER G. m. b. H.** Wien XVI., Hubergasse 8, Chemnitz v Saksim

Zagreb, Vlaška ulica 25. Velike zaloge v Zagrebu.

Takojšnja dobava po povoljnih tvorniških cenah ocarinjeno iz Zagreba. — Pri nakupu se ne zgubi čas in ni nikakih transportnih težkoč.

Stroji za izdel. orodja: Stroji za tokarenje kovin (Drehbänke) v vseh veličinah, Shaping- in skobeljni stroji, Kallsägen (pile za rezanje železa), brusilna korita (Schleiftrüge) itd.

Stroji za lesno stroko: Vrpčene pile, Abrieht-, Dikthenobel-stroji, skobeljni in glob. vrtnalni stroji, krožne pile za stolarje in drva, stroji za cepljenje drv, stroji za brušenje pil, skobeljniki za okroglo železo, polnojarmeniki, stroji za brušenje nožev itd.

Stroji za obdel. pločevine: Sicken-stroji, stroji za okrogljenje, stroji za obrobljenje, kružne škarje, poljužne škarje (Hebelscheren), stanice za proluknanje itd.

Orodja: Amerikanski Syst. Cushman, Behrlutter, zavojna rezala, vrtočeno za brušenje in poliranje, paralelni procjepi z vijkom, in vseh vrstah orodje za vse industrijske svrhe.

Prvovrstna kolesa Puch pneumatika DUNLOP-REITHOFFER-KUTCHINSON priporoča **IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.**

BETON-ŽELEZOBETON VODNE ZGRADBE ELEKTARNE **Jnž. Laurencič & Co** STAVBENO PODJETJE PINSKA CESTA 2 LJUBLJANA IZRABA VODNIH SIL ŽAGE-MLINI-ŽEZUJI-HIŠE-VILE-INDUSTR. STAVBE-MOSTOVI PRORAČUNI-NAČRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 22. septembra 1921, P I 303/16—142, se na predlog g. Roze Herzog, vdove Legat kot matere in varuhinje nedoletne Leopoldine Legat, posestnice v Ljubljani na Gosposvetski cesti hiš. št. 16 vrši

dne 4. oktobra t. l. ob 9. uri dopoldne v pisarni podpisanega notarja, Sodna ulica hiš. št. 11

prostovoljna javna dražba

zemljišnih parcel — travnikov — vložka 290 kat. obč. Trnovsko predmestje.

1. 286/1 travnik v izmeri 6 a 55 m²
2. 286/2 travnik v izmeri 8 a 10 m²
3. 286/10 travnik v izmeri 8 a 64 m²
4. 286/11 travnik v izmeri 7 a 82 m²
5. 286/12 travnik v izmeri 8 a 70 m²
6. 286/13 travnik v izmeri 10 a 73 m²
7. 286/14 travnik v izmeri 8 a 2 m²

Vzključna cena je K 10— za m² za vsako parcelo. Vsaka parcela se bo posebej dražbala in prodajala. Morebitnim zastavnim upnikom ostanejo vse njihove pravice brez ozira na visokost najvišje ponudbe slejkoprej pridržane.

Parcela leže ob Poti na pasji brod, ki pelje od Kopališke ulice kot poljska pot na Vič, torej ob periferiji mesta. Prikladen je ta svet tudi kot stavbeni prostor.

Natančnejši podatki glede dražbenih pogojev se dobé v pisarni podpisanega notarja v uradnih urah, kjer se lahko vpregleda tudi mapni načrt. Informacije daje tudi g. Josip Pollak, trgovec v Ljubljani na Sv. Petra cesti hiš. št. 9.

V Ljubljani, dne 27. septembra 1921.
3553 **Dr. Karl Schmidinger l. r.**

Pri promogovniku v Hrastniku se s 15. oktobrom razpisuje služba **administrativnega poduradnika** Reflektira se samo na moč, ki je v računanju popolnoma zanesljiva ter izurjena v strojepisu. Plača po dogovoru. — Lastno-ročno pisane prošnje z izpričevali o šolski predizobrazbi in o dosedanjem službovanju naj se blagovoljito uposladi do 15. oktobra t. l. na **RUDNIŠKO RAVNATELJSTVO HRASTNIK.**

Naznanilo.

Naznanjava slavnemu občinstvu, da sva **kupila znano veletrgovino in posestvo Oskarja Reitter-ja v Slovenjgradu,** katero bova ravno v istih strokah, kakor s špecerijo manufakture in deželnimi pridelki vodila naprej te se priporočava slav. občinstvu.

Slovenjgradec, 29. septembra 1921.

Z odličnimi spoštovanjem **Oskar Reitter nasl. brata Kopač.**

HED. ŠARC TRGOVINA — PERILA Selenburgova ulica št. 5 priporoča svilene in jesenske obleke po najnižji ceni. Švicarska vezenina vedno v zalogi.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo, da je Vsemogočnemu dopadlo našo iskreno ljubljeno mater **Ano Kolbezen roj. Jerman** po kratki boleznj prevideno s sv. zakramenti za umirajoče v 84. letu starosti poklicati v blaženo večnost. Pogreb se vrši v petek 30. sept. ob 9 uri dopoldne iz hiše žalosti na mestno pokopališče v Vojni vasi. Črnomelj, dne 29. sept. 1921. Leop Kolbezen žup. upr. v pok. — Josip Kolbezen, posestnik, sinova. Marija omož. Romšek, hči.

Objašnjenje k razpisu natečaja za oddajo tobačnih zalog v celi kraljevini.

(Razpis — glej »Uradni list« z dne 27. septembra 1921, št. 117.)

Gospod minister za finance je z odlokom od 10. septembra 1921 odobril, da se razpiše oddaja tobačnih zalog v celi kraljevini potom licitacije.

Pogodbe s sedanjimi založniki prenehajo z 31. decembrom 1921. Novi založniki prevzamejo velikoprodaje za dobo dveh let, to je za solarni leti 1922 in 1923.

Podzaloge v Sloveniji prenehajo koncem leta 1921 v sedanji obliki in preidejo v zadevnem rajonu kot vzporedna zaloga v oskrb glavnega zakupca.

Zakupec glavne zaloge prevzame obvezo, da bo sedanje podzaloge na istih mestih vzdrževal in oskrboval na svoj račun. Za pravilno vodstvo je odgovoren nasproti monopolski oblasti in oblasti finančne kontrole. (Čl. 124 zakona o monopolu duhana in čl. 16 Uslovov.)

Ker velezakupec (tobačni založnik) ni vezan voditi veleprodaje osebno, more tedaj staviti ponudbe za zakup zalog v več rajonih, odnosno za zaloge v različnih pokrajinah. Ponudbe (oferti) pa se morajo vložiti za vsako glavno zalogo posebej. (Čl. 3 in 5 Uslovov.)

Za glavne zaloge in s temi združene podzaloge ostane še nadalje dosedanja razmestitev. Založne trafike ostanejo i v bodoče spojene s podzalogami. (Čl. 16 Uslovov in čl. 131 zakona o monopolu duhana.)

Založniki v Sloveniji prejemajo tobačne fabrikate iz glavnega skladišča gotove robe v tobačni tovarni v Ljubljani.

Glede vračanja vreč in plačila zabojev v novi zakupni perijodi obrača se pozornost interesentov na čl. 19 Uslovov.

Oferenti za prevzemanje tobačnih zalog morajo svoje ponudbe, ki se tičejo zalog v Sloveniji, vložiti do 20. oktobra t. l. ob 11. uri dopoldne v pisarni tobačne tovarne v Ljubljani.

Zaloge se bodo podelile onemu ponudniku, ki se obveže, da bo za celi pogodbeni čas vršil prodajo z najnižjim procentom (provizijo) preko onega fiksnega procenta, ki se daje trafikantom. Trafikantski fiksni procent od prodaje je določen za dobo sedanje zakupa, kakor doslej, s 6 %.

Kavcija, ki ostane v shrambi pri pokrajinski monopolski direkciji za celi čas pogodbenega razmerja, se vloži pri blagajni tobačne tovarne v Ljubljani najkasneje 19. oktobra. Visokost kavcije znaša 5 % celotne prodaje v letu 1920, in sicer dotične zaloge, za katero se stavi ponudba.

Kavcija se more vložiti v gotovem novcu ali v državnih in od države garantovanih vrednostnih papirjih.

Glasom Uslovov je donasala prodaja fabrikatov v letu 1920 v posameznih založnih rajonih Slovenije sledeče vsote v dinarski valuti:

Za prodajni reon Ljubljana	din. 10.121.559—
Za prodajni reon Kamnik	949.305—
Za prodajni reon Logatec	625.000—
Za prodajni reon Litija	393.796—
Za prodajni reon Krško	430.915—
Za prodajni reon Slovenjgradec	550.556—
Za prodajni reon Radeče	330.473—
Za prodajni reon Konjice	369.317—
Za prodajni reon Brežice	739.194—
Za prodajni reon Smlednik	310.702—
Za prodajni reon Višnjagora	264.359—
Za prodajni reon Vrhnika	1.049.097—
Za prodajni reon Zagorje	507.438—
Za prodajni reon Velike Lašče	330.433—
Za prodajni reon Laško	3.890.423—
Za prodajni reon Maribor	590.168—
Za prodajni reon Prevalje	526.814—
Za prodajni reon Rogatec	777.810—
Za prodajni reon Sevnica	464.302—
Za prodajni reon Slov. Bistrica	588.815—
Za prodajni reon Murska Sobota	618.724—
Za prodajni reon Dolnja Lendava	471.242—
Za prodajni reon Kranj sa podveliko prodajama Kropa i Trzin	1.117.232—
Za prodajni reon Radovljica sa podveliko prodajama Bistrica i Kranjskagora	2.116.367—
Za prodajni reon Kočevje sa podveliko prodajama Banjaloka i Pregrad	685.554—
Za prodajni reon Cerkljica sa podveliko prodajama Lož i Nova vas	682.954—
Za prodajni reon Novo mesto sa podveliko prodajama Črnomelj, Metlika i Kostanjevica	2.703.235—
Za prodajni reon Celje sa podveliko prodajom Mozirje	2.704.724—
Za prodajni reon Lukovica sa podvelikom prodajom Moravče	314.311—
Za prodajni reon Maribor sa podveliko prodajom Sv. Lenart	4.407.136—
Za prodajni reon Ptuj sa podveliko prodajom Ormož	2.632.305—
Za prodajni reon Ribnica sa podveliko prodajom Travnik	480.726—
Za prodajni reon Skofja Loka sa podveliko prodajama Sestranska vas i Železniki	638.333—
Za prodajni reon Trebnje sa podveliko prodajama Mokronog i Žužemberk	1.126.659—
Za prodajni reon Radgona sa podveliko prodajom Ljutomer	951.224—
Za prodajni reon Smarje pri Jelšah sa podveliko prodajom Koze	968.727—

Podatki o prometu iz prodaje v drugih prodajnih rajonih na kraljevino so razvidni iz Uslovov, ki so dobili v pisarni tobačne tovarne v Ljubljani.

Interesentom za zakup dajejo se ustmena pojasnila ob uradnih urah v pisarni tobačne tovarne v Ljubljani. Uslovi (Pogoji) in blanke za oferte se pa morejo poslati tudi po pošti, ako se pošlje poštne znamke za frankiranje pošiljke.

Pokrajinska monopolna direkcija v Ljubljani,
dne 28. septembra 1921.

3563

Mandelj I. r.

RAZPIS.

Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani razpisuje izdelovanje sledeče službene obleke za svoje uslužbence:

**2500 komadov bluz, 2500 komadov hlač,
2500 komadov plašev in 200 komadov suknjičev.**

Sukno in podlogo, ki je potrebna samo za plašče, dostavi obratno ravnateljstvo, vse drugo izdelovatelj. Opis obleke naj reflektanti zahtevajo od obratnega ravnateljstva v Ljubljani, oddelek III/4.

Glede mer veljajo naslednje določbe:

A. Bluze se izdelujejo po merah, navedenih v knjižicah, ki se dostavijo.

B. Glede hlač, plašev in suknjičev veljajo naslednje mere:

a) za hlače:

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1	Cela dolžina hlač	98	100	102	104	108	110	112	115	118
2	Dolžina koraka	70	72	74	76	78	80	82	84	86
3	Širina pasa	82	84	86	88	88	90	94	100	104
4	Širina koraka	64	64	64	68	68	68	70	72	74
5	Širina na kolenu	46	46	46	48	48	48	50	50	52
6	Spodnja širina	44	44	44	46	46	46	48	48	48

Izdelati se mora k meri I, III, IV, VI, VII in IX à 200 komadov; k meri II in VIII à 400 komadov; k meri V 500 komadov hlač.

b) za plašče:

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1	Hrbtina dolžina od šiva na ovratniku	115	120	124	125	125	128	130	135	138
2	Širina pleč	22	22	24	22	24	25	25	25	25
3	Cela dolžina rokavov preko komolca	55	58	60	60	62	65	65	68	70
4	Gornji obseg života	96	100	100	96	100	104	96	100	105
5	Spodnji obseg života	85	88	90	90	95	100	90	95	100

Odpadajoča množina izdelkov je ista kot pri hlačah.

c) suknjiči:

mera ad št. 1 je sledeča: 80, 82, 84 / 85, 85, 90 / 90, 95, 98;

mere ad št. 2 do 5 so iste kot pri plaščih.

Izdelalo se bode ad št. I, III, IV, VI, VII in IX à 20 komadov; ad II in VIII à 25 komadov; ad V 30 komadov suknjičev.

Reflektira se tudi na delne oferte. Zapečateni ponudbe naj se predložijo obratnemu ravnateljstvu, oddelek III/4, najpozneje do 10. oktobra t. l. dopoldne.

Ponudbi mora biti priložena izjava, da ponudniki glede cen ostanejo v besedi do 20. oktobra 1921, da bode prevzeto delo izvršeno najpozneje do 20. decembra t. l. ter da pristanejo na vadij, ki se določi sporazumno pri sklepu pogodbe, in jamstvo za obdržanje termina.

Ljubljana, dne 28. septembra 1921.

Obratno ravnateljstvo južne železnice Ljubljana.

3567

Avtomobilna prometna d. d. v Ljubljani.

Poziv k subskripciji delnic.

Ministrstvo trgovine in industrije dovolilo je podpisanim bančnim zavodom z odlokom z dne 30. decembra 1920, št. 10.148/20, ustanovitev delniške družbe pod imenom »Avtomobilna prometna d. d.« s sedežem v Ljubljani, ki ima predvsem namen vzdrževati avtomobilni promet križem Slovenije.

Družba je ustanovljena z osnovno delniško glavnico 2.000.000 K, ki se sme s sklepom občnega zbora zvišati na 10.000.000 K. Pri tem je stavilo omenjeno ministrstvo pogoj, da je z ozirom na občno koristnost podjetja dati delniško glavnico v javno subskripcijo.

V smislu tega odloka oddajemo v javno subskripcijo

do 25.000 delnic po K 400.— nominale.

Nominalni znesek se mora takoj pri subskripciji v gotovini popolnoma plačati. Vrhutega je plačati za stroške — zlasti za izdajo delnic — po 40 kron za vsako delnico.

Subskripcija se vrši od 1. do 15. oktobra 1921.

Prijave sprejemajo: Jadranska banka, Ljubljanska kreditna banka, Slovenska eskomptna banka in vse njihove podružnice ter Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Delnice bodo deležne čistega dobička od 1. januarja 1922 dalje ter so opremljene s kuponi za leto 1922.

Vsakemu subskribentu bodo izdajali zavodi potrdila o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

O dodelitvi delnic se bo subskribentom poročalo. Po dodelitvi delnic bodo prejeli subskribenti proti vrnitvi potrdila o subskribiranih delnicah začasno potrdilo o številu jim dodeljenih delnic, oziroma povračilo vplačanih zneskov za subskribirane delnice, ki se jim ne bi dodelile. Delnice same bodo subskribenti prejeli pozneje proti izročitvi začasnega potrdila o dodeljenih delnicah.

V smislu § 12. pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po 1 glas.

Hkrati sklicujemo

USTANOVNI OBČNI ZBOR

ki se bo vršil

v četrtek, dne 27. oktobra 1921 ob 11. uri dopoldne v prostorih centrale Jadranske banke v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7, II. nadst.

s sledečim dnevnim redom:

1. Sklepanje o ustanovitvi delniške družbe in o končnoveljavni ugotovitvi vsebine družbine pogodbe, kakor je le-ta od državne uprave odobrena;
2. volitev članov upravnega sveta;
3. volitev članov nadzorstva.

V Ljubljani, dne 30. septembra 1921.

JADRANSKA BANKA.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA.

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO.

3561